Harvard University

Library of

The Medical School

and

The School of Public Health

HARVARDIANA · IN · NOV · ANG · ACADEMIA · ET · VE RI TAS · CHRISTO ET ECCLESIAE

Purchased

The Friends of the Harvard Medical School Library

LVDOVICVS BONACIOLVS FERRARIENSIS MEDICVS ILLVſtris de conceptionis indicijs, nec non maris fœmineiq; partus ſignificatione.

EIVSDEM.

Quæ utero grauibus accidant. Et eorum medicinæ.

Prognoſtica cauſæq; effluxionum & abortuum.c̄.

Proceritatis ĩproceritatiſq; partuum cauſæ.

SCHOOL OF MEDICINE AND PUBLIC HEALTH
LIBRARY.
20 JUN 1933

HENRICVS SYBOLD
Medicinæ profeſſor Lect. S.

Natura uires & ꝓprietates ſuas. Dulciſſ. L. non raro abdit & occultat, ſic, ut nõ niſi externis quibuſdam ſignis agnoſcantur, uelut cum anxie querimus, Num fœmina cõceperit nec ne? Dein maſculum an fœmellam ſit paritura? quorum ueritas plerũq; in abſtruſis latibulis naturæ ſepulta iacet, & potius notis & ueſtigijs quibuſdam, q̃ certis cauſis deprehenditur. Porro in his ceu paradoxis explicandis, Dij boni, q̃ egregium artificem pręſtitit Luduicus Bonaciolus Ferrarienſis phyſicus, preter medicinę inſignem peritiam, arcanorum ſcientiſſimus, qui inditia conceptionis. Et quę utero grauibus accidant, mira ingenij induſtria prodidit, hæc tametſi ſecreta cenſeantur non ſumus paſſi, diutius in ſecretis deliteſcere. Quiſquis igtiur affectat oculta naturæ miracula, Bonaciolum noſtrum, tãq; Appollinem quendam delphicũ cõſulat, hauriet is hoc libello non ſecus atq; ex trypode, rarum quoddã Apollinis oraculũ. Vale

CONCEPTIONIS INDI-cia. Necnon maris fœmineiq́ʒ, partus.

INCHOATI HOMInis indices (q̄q̄ fallacioſiſſimę, & quibus minus credēdum ſit, quandoquidem complures ac prope dixerim omnes, omnem citra grauiditatem mēſtruis recrementis ſuppreſſis euenire queant,) exponēdæ ſunt. Etenim hæc multiformi contemplantium ingenia ambage torſerunt. quādo fieri poſſit (imo quottidie conſiat) ut mēſtruæ purgationes, ob uenarum eaſdem ad uterum perferentium concretionem interſeptionemq́ʒ, & item ob cruoris craſſamentum frigiditatem ue incertiores admodum ſecernantur, aut earum uacuatio prorſus intercipiatur. Quibus alio decumbentibus. Eadem ferme quæ et mulieribus uterum gerentibus accidere. Ecquis ni mente admodum captus diffiteatur? Attamen quæ nobis genitalia ſemina concepta fore (tametſi haud perpetua fide) indicia ſuadere ualent, breuibus a capite orſi perſtringemus. Igitur ſi noſci libuerit an mu-

an mulier hordea ſit, diligenti adhibito ex⸗
amine cuncta hęc ſcrutabere. Si a conceptu
decimo ſole aut maturius aut ſerius prout
magis minus ue ex ſuperuacua materia tē⸗
tatur .Capitis dolores inquieſcꝙ infeſtent.
Si exinde caliginoſa uertigine et tenebris
oculorum acies hebitetur. Si pupillæ mi⸗
nuuntur. Si candicans particula amplior
fiat. Si flaueſcat atcꝙ ſi eiuſdē uenule cruore
turgeant. Si concauētur ocelli. Si palpebræ
molliantur, et ob hęc eius aſpectus grauior
atcꝙ ingratus magis reddatur. Si inunctis
medicamine oculis, (prærogatiua ſane fœ⸗
cunditatis,) ſaliua inficiatur. Si pannus ru⸗
fæcꝙ lenticulæ earum faciem deforment.
Si inter oculorum angulos, & nares uenæ
ſitæ conſpicuæ magis cōparent. Si ſub lin⸗
gua uena uireſcat. Si ceruix calidior, tergus
algidius. Si colli uenæ arteriæcꝙ extendun⸗
tur & turgeant magis ac euidentius percuſ
ſu ipſo attollantur. Si pectoris uenæ nigri⸗
cent ac tandē uirides glaucęcꝙ reddātur. Si
māmæ obdureſcāt. extuberent, perdoleant
Si papillarū colos in ruborē demutetur.
Si merum aut quæ libuerit algida res epo
ta in māmas recto tramite, (algore ſuo illa
comitante,) interea permeare uideatur dū
ſorbetur. Deniꝙ ſi in eduliꝭ faſtidium.
Atcꝙ

Atq; ſi malacia pręhendat, ea ſit ubi quicq̃ guſtare improbe appetant, aut enormium appetitus uarij aſſurgant citoq; cõmutetur quod picare quidam a pica aue denominãt. Si eſcę cupido claudatur. Si uentriculi redundatio, & ſuccorum pariter atq; ciba-riorum uomitiones acciderint. Si acide ructet. Si temeto infeſtetur. Quippe quæ quom biberit langueat atq; flacceſcat. Si cordis pulſus perturbet. Si ociſſime lęte tur ociſſimeq; triſtetur. Si aluum ac po-tiſſimum umbilicum tormina fatigent. Si renum coxendicumq; grauitas uexet. Si ilia pleniora compareãt quod equidem ijs quæ graciliores ſunt euidentius accidit. Si inguina perſentiſcat, quę et conceptui argu mento eſſe poſſe quem latet? Si concum bentes mas & fœmina una genituras emi-ſerint, quæ ſi in ſeptimum diem intus per-manſerint, conceptum iam eſſe certum eſt. Si peracta re exterarum partium algor ſu-peruenerit. Si uir colem uterum ſuxiſſe ſenſerit. Si a coitu mox locus reſicceſce-rit mulieribuſq; naturæ labia tenuiora effi ciantur. Si coitum abhorruerit, aut ſi arden tius concupierit. Si uteri os ad ob rutum arctiſſime conniuerit. Hippocrate traden te. Quæ uterum gerunt ijs uulua ſe com-

comprimit. Enimuero mulieris utero gra-
uis uel pręcipuum indicium eſt quoties ob
ſtetrix perſpicaci intelligentia ſalutarē digi-
tum ſummittens, uuluæ os pertingens con-
cretum obſęptum ac denię ſugillatum no
uerit. At quom hac oris arctiōe et uteri mo
les quæpiam pręter naturam indicari poſſit
eius rei diſcretionem ſcabricie internoſcas.
Nam per grauiditatem, tenerum & mollē
extat, & modum naturæ modicum obſer-
uat. Quibus uero inflammatio duritu-
dine infeſtauerit duriuſculum perſentitur.

Hipp. li. 5 Apho. 5. 1 Quod Hippocrates hac perpenſione ꝓ-
didit. Quibus uteri os durū eſt, ījs cōpreſſū
id eſſe neceſſe eſt. Si uulua uniuerſum al
ueum donec ad ſeptimum menſem uētum
ſit contraxerit. Si inglomerata ſeſe extu-
lerit. Si poſt initum alui tergoriſq; pulſa
tilis dolor prehenderit. Si menſes per aſ-
ſuetos circuitus ſubſtiterint. Quoniam
ex uenis quæ intus in uteri alueo ſunt ſecū
dæ inuolucrum dependeat, & ob eam rem
nihil prorſus per eas in muliebrem ſinum
excerni queat. Vnde ſecundum naturam
haud quāq inferius aguntur, at in ubera
tranſeunt, concoctioneq; lateſcunt. Cuius
nota exiguo quodam & araneę propemo
dum ſpecie in mammis uiſitur. Quod ſi
muliebrium

muliebrium quicꝗ eliciatur tantillum qui-
dem fuerit ac ex ceruicis uenulis prorūpet.
Si igitur eſculēta faſtidiat mulier muliebri-
bus ſuppreſſis denegatiſq; hominem incho
aſſe arbitratum iri fas eſt. Quod Hippo- Hipp. li. 5 Aph. 6. 1
crates ita ſanxit. Si mulieri menſtruę pur
gationes non prodeunt, nec horror aut fe-
bris ſuperuenit et faſtidia accidunt, grauidā
eſſe arbitrare. Si etiamnum dolores tu-
mores extuberationeſq; carnis in cruribus
inciderint. Si corpus uniuerſum grauet̄
molleſcat, effœminetur, palleſcatq;. Si pul
ſus protinus ab initio fortis et magnus, pro
cedente tempore paruus & uelox perſtet.
Quin etiam ex humidis recrementis gra-
uiditatis indicia exploratum itura ſunt. Vt
ſi eorum meatulus arctior fiat. Vnde diffi-
cilius emittantur. Si urina ſubalbida cla
ra, nubiloſo rore ſupernatante, ac ſtellati la
pidis colorem præ ſe ferente, (atomiſq; in
ea ipſa aſcendentibus deſcendentibuſque)
fuerit. Etenim initium conceptionis id
præmonſtrat. Si a conceptu primo mē-
ſe, ima ſui parte candicantia corpuſcula ad
farinæ craſſioris ſpeciem ſubſideant, quæ
commota carminati xilini cotoni ue effigi
em referant. Si accedente adhuc tempo-
re flaua dein rubra punicea ue, poſtremo

 atra

atra,(nubecula parte ſuperna rubore ſuffuſa,) euadat. Si quocunque tempore ſubſidentia tenuis diſiecta carminato goſſipino per q̃ ſimilis in ea ipſa congeritur. Sed & hominē inchoatum eſſe experimēto quoque mulſo poto apertiſſime perpenditur. Hippocrate exarante. Si noſſe libuerit an mulier grauida ſit, mulſum ei bibendum dabis quom itura cubitum eſt. Poſt deinde ſi uenter torquetur grauida eſt, ſin minus nō eſt. Porro flatuoſo ſpiritu intus in inteſtinorum anfractibus incluſo luctante nullo exitu, mordicanteque aluum torqueri quis hiſcat? Igitur non ab re fuerit, ſi mulieri crudum mulſum quom itura cubitū eſt ſorptui dederis, quandoquidem eo ilia prægrādi proculdubio mole faſtigientur, hinc utero grauem ob anguſtiam, quam geniturís infra afformādi hominis monetam locatis uterus conuehit permorderi cenſendū. Et item quo melius id aſſequamur, ut tātiſper interquieſcat mulier moliendum, pariter atque eduliis expleatur,(quippe quæ ita magis torqueri aſſoleant,) præcipiendum eſt.

Cæterum aromatum ſuffitus quem nōnulli hac in re in ſui patrocinium afferre contendunt, tantum abeſt ab conceptus indicijs, uti ab eiſdem nihil alienum magis

eſſe

eſſe queat. Non enim grauiditatem at ſte-
rilitatem commonſtrare Hippocrates edo-
cuit. Si mulier non concipit & ſcire pla-
cet an concipere poſſit, ueſte obuolutã ſuffi-
es infra. Nam ſi odor tranſmitti per os
ad nares uideatur, non eſſe ſua culpa ſteri-
lem cognoſces. Etenim ſi halitum odo-
riſque ſpiramentum incenſarum materie-
rum, (quæ impendio fragrantiores odo-
ratioreſq; ſint,) ad os & nares tranſmiſſum
mulier plane perſentiſcat, neutiquam ſteri-
lis cenſenda eſt. Verum & mulierem for-
taſſis non concepiſſe ignoſcas hoc ipſo ſuf-
fitu licebit, non tamen ſuperius proditæ p-
penſioni apte congruit. Quandoquidẽ
ſolis ijs ſubeuntes ſuffitionis odores mini-
me efferantur, quibus uteri oſtium interſæ-
ptum occæcatumq; exiſtit. Quale ſobo-
lis creationi nequaq̃ accommodatum cen-
ſetur. Nec abſimile de alio, Ariſtolochi-
æq; ſcobe ſuppoſita iudicium ferendum eſt.
Lotium alij triduo uitreo uaſculo apprime
obſæpto in umbra aſſeruari uolunt. Ex-
inde perpurgato linteo ſuccolari. Quod ſi
minutiſſima animalia pediculis ſimilia in
eo offenderis, conceptum plane præmon-
ſtrant. Vbi ruffa extiterint marem, candi-
cantia fœminam, indicant. Simili modo et

acum æreo malluuio matula ue urinæ col-
lectæ per noctem infundunt, quę ſimul atq;
pernoctauerit ſi minutiſſimas notulas, (or-
biculorũ inſtar,) puniceas contraxerit, mu-
lier grauida eſt, ſin ęrugo inceſſerit minime
Verum ĳs ego ſæpius experimentis egre-
gia hercle fruſtratione uſus, (uel quia indi-
ligenter exercuerim, uel forte quia res ita
ſeſe habet,) irrita fallacioſaq; cõperĳ. Quę
& alia pleraq; q̃q̃ in uniuerſum omnibus
horis hominis uita crediderit, nec credere
ſenſerit, uiritim tamen ſapientiſſimi cuiuſq;
fides plane reſpuit. Rurſum cardui ſuccus
epotus ſi reĳciatur ĩchoati hominis index
eſt, ſin minus non eſt. At qui quod intus
geratur non ſolum pręſcire oportet, ſed an
mas, an fœmina fuerit partus exquiſite ex
plorandum eſt. Quamobrem neminem
lateat. Marem ferenti dextri oculi celeri-
tudinem, uiuidumq; colorem ineſſe. Cui
etiamnum mamma dextra impendio ma
ior, obdurior, huius papilla ocius quam le
uæ a colore euariat. Eidem lac præcox,
quod ab ubere mulctum uitreo umboni
iniectum, ſolique per horam expoſitum in
orbiculum inſtar margaritę fulgore mican
tis conglobatur, quod inſuper in eiuſdem
mulieris a qua mulctra facta eſt, lotio fuſo
partẽ

partem imam recto uiæ itinere petit, ſal illi adiectus neutiquam colliquatur. At qui aſſidue quæ marem gerunt facilius exigũt, & coloratiores dextra potiſſimũ mala ſunt minuſq; pallent. Quod Hippocrates tradidit. Mulier ſi marem gerit probe colorata eſt, ſi fœminam decolor eſt. Mares præterea partus magna ex parte circiter quadrageſimum diem motus præpotes ſunt, plus atq; in utero motus, ualidiuſq; dextro potius latere inferunt. Idq; ab Hippocrate ita ſancitum eſt. Fœtus qui mares ſũt parte uteri dextra continentur, qui fœminę magis ſiniſtra. Longe enim mas a fœmine natura calore diſſidet. Quo circa hæc & tãta contra q̃ in fœmineo fœtu accidere neminem admirari licet. Purgationes etiam num ad tempus quoddam (ſcilicet quadraginta dierum,) accedunt. Vter mucronatꝰ ad umbilici ſedem prominet. Nec minus profecto admiratione dignum eſt, mulierem itione perpetuo dextrum pedem præferre, ac exurgentem manui dextræ potius q̃ leuæ initi. Dexter pulſus eidem plenior. Contraria omnia in altero ſexu. Primꝰ fœminæ parte plurima. nonageſimo die motus, latere leuo, ingeſtabile onus, crurum & inguinum leuis tumor. Pallidiores Hipp. li.5 Aph.42.

res

Pallidiores ſunt fœminam geſtantes, auidi us appetunt, atque minus re iam præſente, (quam cupierint,) frui queunt, protinus e- nim faſtidiunt, quod modo uehemẽter ap- peterent. Muliebria trigeſimo die prodeunt Qua ſane reputatione fœmineę ſortis miſe reri ꝓtinus ſubit. Cæterꝝ Ariſtolochię pul- uiſculus ex melle confectus lanaq; obuolu tus per tẽpus uuluę impoſitus, mari aut fœ minę inchoatę argumẽto eſſe poteſt, Nam ſi ſaliuã edulcauerit mas proculdubio con ceptus eſt. Sin amarorem allectet fœmella. Inde et pleroſq; exiſtimare uideo nihil non de hac ipſa re herbarum ui cognoſci poſſe Sed plurimarꝝ etiam calcatarꝝ uires eſſe in cognitas, ob eã rẽ ꝙ eas agreſtes litterarũq; ignari quippe qui ſoli inter illas uiuant ex- periuntur. Accedit ratio inuẽtionis anceps quandoquidem in repertis alia caſus, alia uitæ pleraq; utilia (ut uere dixerim) deus ip ſe iueniat. Quin etiam ad maris fœmellæq; generationẽ prænoſcendã an nouella ſene- ſcens ue an florens & uigens ætas fuerit no uiſſe non parum intereſt, quandoquidem hæ mares. Illę maxima ex parte fœminas ꝓ creent. Quippe in quarum altera calor nõ- dũ ꝑfectus ſit, in altera uero deficiat. Humi diora etiãnũ effœminatioraq; corpa, ſemi-

nalia necnõ

necnon excrementa humentia magis ſpiſſa fœminas potius gignũt. Flatus inſuper ad huius uel illius inchoationem plurimum conferre cõpertum habetur; ſiquidem ijs aquilonijs magis q̃ auſtris mares gigni nõ in genere humano ſolum uerũ, & in peco-ribus, luce clarius eſt. Quãobrẽ oraculũ il-lud magnopere cuſtodiendum, qui mares concipi auẽt eo ſpectent. Nec recens ſubtra hemus exemplũ. Quod Pecorꝝ paſtores q mares concipi uolũt in hũc (ut ſic in eundẽ ineãt) eactenꝰ paſcũt. Quin imo obſeruatũ certe expimẽtoq; obuiũ ẽ, fœminas cõcep-tas eſſe ſi a coitu in affricũ, utpote qui ex ad uerſo aquilõis ab occaſu brumali ſit pecus ſeſe circũegerit. Qđ equidẽ in uſus huma-nę cõceptionis ꝟtiſſe nequicquã pudendũ. Id quoq; ipſũ caſu repertũ quis dubitet ue rũ ſi quis illa forte ab hoĩe excogitari potu iſſe crediderit, ingrate deoꝝ munera ꝓrſus intelligit. Nec ꝓfecto ꝑpetua indicia hęc ex titerit. Ideoq; hęc Hippocratẽ, Galenũ litte-raꝝ ſubtilitatibus peritos nõ admodũ illu-ſtraſſe ac demũ nõ ab alijs hominũ recepta fuiſſe, atq; ꝑ memoriã trãſiſſe ęque ac nihil in uita mirãdum ẽ, uſq; adeo fides iſtis faſq; oẽ defuit. Etenim interdum (q̃q̃ rarẽter) fieri quit, ut fœmina ualentior mare concepta

dextro

dextro latere crebrius & uehementius,con
tra mas imbecilior morbidiorq́; ſiniſtro
rarius & languidius commoueatur. Sed
enim hæc & id genus reliqua,ut eo diſſen-
tiunt,quod magna ex parte,et magis min⁹
ue accidit,ſic retulimus. Enimuero mulie-
rum interna hæc hominum nec indagare
intereſt,neq; ſolers humanæ mentis,artifici
oſaq; coniectatio,ad eam rem proxime ac-
cedit. Idq; niſi numē potis eſt uis ulla tene-
re. Furor eſt empericos quoſdam (adeo ij
ad eius ſcientiæ rabiem non auiditatē mo-
do ſeſe egere)ita tum conceptus,tum con-
cepti maris fœmellæ ue certitudinem ani-
mo agitaſſe,ut rem ſic ſeſe habere non ua-
ga,& artifici coniectura ſolū, ſed perpetua
& quaſi unde certiſſent potiti ſint.Futurū
puerperium præuidentes, certo certius te-
meritudine (quod ſolus deus nouit)prode
re auſerint. Quæ nempe ubi uera forent
quantum adeo tandem tales diſtare dum
uiuant uideri poſſunt? At hæc quidem &
id genus reliqua,cuiuſq; arbitrio æſtiman-
da relinquantur. Res nihiloſecius de qua
plura ſcriptitentur, prædictionum peritia
digna (ut īter auctores cōuenit) cēſet͂ ul' eo
ipſo q̄ deſideratiſſima medicinę ptiū pluri-
mū in toto terraum orbe plurimiſq; ſeculis
eualuerit. Atq; ut hoc q̊q; ſugeſſerit rerum

rationi comperte experimẽtorum(ad quæ uel maxime etiamnum quiſq; iuſte caligat) notitias miſcuit. ita hominum ſenſibus du plici uinculo poſſeſſis in tantum faſtigij a= doleuit, ut hodieq; etiam in magna tũ me= dicorum, tum cæterarum gentium parte præualeat. Quoniam quum humanę men ti euenta quæq; rerum præſcire perpetuo placuerit. Nihil tamen adeo cupitum a= liud, q̃ futuros partus, (quippe qui omniũ gratiſſimi, nullo non auido uenturam de hac ipſa re ſortem ſciendi,)prænouiſſe con ſtat. Inde ei maximam auctoritatem parti fuiſſe nemo miret̃. quandoquidẽ ſola par tium humanę mentis imperioſiſſima de fu turorum præcioſiſſimis ac præcipuis mor tales certiores reddere, perinde ac ſi e cœlo ea ueriſſime peti crediďiſſẽt blãdiſſime ſpo= ſponderit. Nos uero hęc etiam auditu faſti dimus, proindeq; haſce præſagitionum le= uiſſimas uanitates ſæpius quidem pręſen= tis capitis parte ubicunq; cauſæ locuſq; poſcebant(quantum nobis licuit)co= arguimus, pauciſq; et nunc dete ximus. Tanta de inditijs ca ſtigatiꝰ q̃ ſe copia ſug gerebat.

QVÆ VTERO GRAVIBVS accidant,& eorum medicinæ. Dequæ ſuperfœtatione pulcra.

Hactenus Iudiciorum cō-cepus hiſtoriam,(relicta pene cauſarū indagine,) digeſſimus. Nūc reliqua concinna ſerie prægnantium memorabilia expiſcari operæpretium eſt. Si prius eorum ferme omnium quę antea prodidimus in uniuerſum cauſā nacti muliebrium ſuppreſſionem propoſuerimus. Quamobrē paucis contingit ut melius habeant quom uteꝝ gerūt, idq; fit ut magis ualeāt. qñ corpus uitioſis ijs ſuccis oppletū fuerit. Quos partꝰ ad ſui altionē exhauriat, parentemq; exquiſitius perpurget. Cōpluribus contra ut ęgrius magna ex parte degant euenit. Cuius rei cauſā aliquā uel ad uitā referre poſſumꝰ. Quō enim mulieres ocioſā ac ſellulariā uitā degūt. Excremēta nō parū multa ſibi cōtrahunt, quo fit ut triſtius uterū geſtēt. At cōtra quibus gētibus mulieres labores ſuſcipere aſſueſcunt, quomodo agricolæ faciunt, ijs ſane neutiq̄ difficulter uterus geſtatur quippe quibus recremēta labor abſumat. Sed uel maxima

horum cauſa eſt. Quod mulieri plurima purgatio euenit, quæ quom uteri geſtatione deſierit, apprime uexat atq; magnopere interturbat. Quandoquidem haud utero graues, (niſi menſtruæ purgationes prodeant,) ægrotationes etiamnum corripiant. Vti Hippocrates monuit. Si mulieri menſtrua immodice fiunt, morbi accidunt, & ſi non fiunt, morbi matricarij accidūt. Hinc cordis ſaltum, animæ defectiões, uertigines uentriculi dolores, nauſea, uomitioneſque plurimas. utero gerentes prehendere cōſpicuum eſt, & præcipue quibus purgationes conſtiterint, (quippe quæ corporis proportione mulieri plurimæ ſint) nec dum ad ubera tranſierint, ob eam rem quod ab initio aut etiam paulopoſt aut nihil quicq̄ aut tantillum quid in puerperij alimoniam abſumatur. Quocirca cruentum uirus a corporis in quo continetur natura alienū neq; nutu ſuo alens, intra uenas retentum ad iecur atq; uentriculum tandem, (ea moliēdo incommoda,) ſerpit. Hinc uentriculi redundationes cit, hinc etiamnum ſecundum eiuſdem labem, quibuſdā carbones pleriſq; terram, & id genus reliqua fœda & abominatu digna, (ut nos ipſi ſæpius uidimus,) mādere ī mētē uenit atq; deſiderio inſolita

quædam

quædam guſtatu horrenda guſtandi proſpere mouentur, hanc latini muliercularum molliciem malaciam uocitauere. Quibus uentriculi cum appropriatis mundificatione ſicuti polipodio ſiccato efficaciſſime ſuccurritur, ſubinde appetitus acidis rectificetur ac poſt cibū, piris, cydonijs, malis punicis, auellanis aſſis, ciceribꝰ aſſis, ueſcātur ſinapi etiam uti prodeſt, quando & nocuum ſuccum abſcindat & appetitum cieat. Vinum ex aqua mellis et aqua zuchari bibant. Cataplaſmate corticum citri, meliſſe calami odorati, ex oleo, nardino maſtichinoqꝫ uentriculo admoto recte medemur. Plurimum itaqꝫ langoris ijs ineſt. At in utroqꝫ ſexu capillum germinante puerperio & in plenilunio (quod tēpus æditos quoqꝫ īfantes uł maxime uexat) faſtidiunt tedioqꝫ fatiſcunt, ijs aptiſſima ſunt, quę auſtera quæ acida, quæqꝫ contacta modico ſale ſunt, itē panis ſine fermento, omnis auis, omnis uenatio atqꝫ utraqꝫ aſſa magiſq̄ elixa, quicqd ex cęteris ſumit̃ macrū potiꝰ q̄ pingue. Ex pomis moꝝ, ſorbū, piꝝ fragile, cotoneū, punicum, palmulæ, nuclei pinei, oleę albæ, ex dura muria, eędē aceto ītinctę, uel nigrę quę ī arbore opime ꝑmaturuerint, uł quæ ī paſſo defruto ue aſſeruatæ fuerint. Temetū

(q̃q̃ aſperum,)item reſinatum, ac tandem cibi,potioneſq; uel frigidæ uel feruentes. Quare quom aliquæ principio magis laborent,alię poſt,quom iam partus increuerit. Attamen omnes adæque menſe quarto octauoq; maxime infeſtantur, quod ſi uel quarto uľ octauo fœtus perierit,ipſe quoq; una aſſidue intereunt periclitanturq;. Adhuc etiamnum earum uentriculus plerũq; flatuoſo ſpiritu laborat, pedes extuberant atq; inflamantur.Quibus profecto affectibus ijs medemur cocleæ ſi fieri poteſt affricanæ in cibo ſumptę,coquuntur intactę ex aqua, dein ex prunis torrentur,tunc ex uino & garo æduntur, impari ſane numero ſtomachi dolori ſuccurrunt,uiuę etiamnũ cocleæ & aceto deuoratę proſunt. Ventriculi autem redundationi recte,malagmate ex folijs uitis caſtoreo cotoneis,dactylis immaturis,calamo odorato,ſpica,temeto aromatico adiecto medemur. At quom extimemus pręcordiorũ uitiũ eſſe. ſi cibus minime continetur, certe quibus hoc accidit ſtomacho laborare dicuntur horum præcordijs uenter oſſifragi arefactus infricatur Si in manu quoq; teneatur dum cibus ſumitur maghopere prodeſt.Nec ab re ſit cõpoſitionem operi conuenientem deſcribere

Quę

Quæ ſua ui ſtomachi faſtidium et marcorē mire ac celerime detegat. In muſto ex uuis albis congio cydonia quinq; nō purgata, totidemq; mala punica coniiciuntur. Cui additur, ſorborum ſextarius, roris ſyriaci ſextarius, croci ſiculi ſemiuncia. Sic uſq; ad mellis craſſitudinem coquatur, inde in die ſingula ſumitur, fit efficaciſſima potio cō= poſitione ita ſcripta. Apij ſeminis aridi drachmæ ſex. Petroſelini macedonici, ſpi= cænardi, mirrhæ, opij, ſcyni, piperis longi, ſingulorum drachmæ quattuor, piperis al bi drachmæ quinq;. Hæc una cum melle græco diſpumato quod ſatis ſit teruntur. Ieiuno in potione mulſi mixti ex aqua ca= lida drachmæ duę utiliter dantur. Si flatuo ſo ſpiritu dolor uehemens citetur, ſemina feniculi apij aniſi ciminum & id genus reli qua adiicienda ſunt. Cordis ſaltui calida a= qua ubere pota opitulamur. Aceris radix cum uino tuſa, ijs quas linquit animus aut mens, & alienant, qbuſq; uertigines fiāt effi caciſſime prodeſt. Coclę ſingulæ cum ſua teſta tritę ex paſſi cyathis ternis calefacta po tione per dies nouem dantur In eadem cu ratione pleriq; per dies quinq; dant in eo= dem modo paſſi, primo die cocleā unā, ſe= quēti die duas, tertio tres, quarto duas, qnto

 unam

unam,ſic ſuſpiria tolluntur. Inflammatis uero pedibus cataplaſma ex cicerum fabarum oroborum farinis ſuccoq; caulium cõfectum, præſidium non mediocre affert. Victus ratio tenuis ſit,quęq; bonam cõcoctionem & moliuntur & accelerant propinentur.Sępe nimirum eaſdem urinæ difficultas ad poſtremum,puerperio ueſicę ceruicem comprimente fatigat. Aduerſum quã millefolium tritum ex aceto bibitur. Plerunq; eiuſdem deſtillatio atq; incontinẽtia affligit. Cui ungulæ apri uel ſuis cinis potioni inſpergere opitulatur,leporis cerebrum ex uino potui datur eiuſdem teſticuli toſti ædutur. Anſerum trium linguæ in cibo ſumuntur.Enimuero uerum omnium parẽs nullum ad hoc tãtum ut paſceret aut alia ſatiaret, animal naſci uoluit. Quin ſalutares & uiſceribus.(quippe quas ſurdis etiamnum rebus ubere inſeruerit,)artes inſeruit. Cocleæ Affricanę cum carne ſua cõburuntur ciniſq; earum ex uino bibitur. Eiſdem nonnunq̃; magno incommodo aluus ſupprimitur,quare tunc fel lupi cum elacterio umbilico inlinitᷓ. Cydonia in melle ſeruata cruda a ieiunis mandantur. Lac caprinum cum ſale & melle potum prodeſt. Pruna ieiuno ædantur. Porri

capitati

c apitati diſcocti per ſe in cibo ſummantur Lens non percocta ſorbeatur. Mirabolan9 (quod eſt cariotę)genus naſcens in ęgypto uino auſtero tritus & potus aluū citat mo- rorum maturorum ſuccus potui detur, ar- moniacum potioni addatur Vlmi corticis tunſi denarij pondus in hemina aquę frigi- dæ etiam purgat. Hirundinis fimus mel- le adiecto ſuperpoſitus. Et item ſalicis ſuc cus ex uino mulſo potatus. Thalaſſomelli ſine ſtomachi noxa iucundiſſime, purgat, & odore grato, & ſapore. Quod ſic fieri debet, aquæ marinæ & aquæ cœleſtis eadē menſura, & mel eiuſdem portionis permiſ centur. Item panis fermētatus magiſq̃ ſi or deaceus, minutæ aues, cocleę, oſtrea, & om nes fere conchulæ, maximeq; earum ius, ſa xatiles, & omnes teneri piſces, aues quæ na- tāt, caro pinguis uľiurulēta elixa ue, crudū mel, mulſum, temetū dulce, ſalſum ue, atq; tandē omnia tenera, tepida. dulcia, pinguia elixa iurulenta, ſalſa, diluta, aluum molliūt. Porro quoniam frequenter grauidis acci- dit ut propter languores, (quos ante retuli mus,) uaria plebis commenta expergiſcerē tur, eos curare neſcientis, qui pauciſſimis e- tiam horis repelli poſſint, mihi oportunū uiſum fuit paucula hæc ualitudinis auxilia

 colligere.

colligere. Quibuſdā etiamnum grauidis congeniti pili defluunt paucioreſq; reddūtur. Contra qua parte pilos haud habere ſolebant, ea magis accipiunt, pilorum materia a ſuperis ad ima, inguinum calore retracta. Cæterum utero graues ſuperſœtare neq; fabuloſum neq; nouum eſt. Quoniā omnium maxime animalium, mulier et equa grauidæ initum nouere. Cętera, (utpote quorum natura more leporis ſuperfœtare recuſet,) ubi grauida extiterint, mares cō contemnunt. Verum equam haud unquā ſuperfœtaſſe cognitum eſt. At mulieri, (tā etſi in Italia rarum ſit.) interdum tamen ut ſuperfœtetur euenit. Ob id qui lōgioribus temporum impendijs poſt concepti ſunt, (altero iam pridem concepto) nihilo quicq̄ profici queunt. Sed dolorem, quo & ipſi, & primus partus intereat præmaturius cō cinnant. Olim ut undetredecim, ſuperfœtata puerperia, corruptione peracta, æderentur incidit. At uero ſi a primo conceptu ſecundus proxime molitus ſit, paululumq; temporis inter eos interceſſerit quod ſuperfœtarit. (quaſi gemini naſci uideant̄) abſolui ędicq; poteſt. Quomō et Herculē, & Iphiclū cōcreatos eſſe cōfabulant̄. Sed & id etiā nū adultera quadā quę alteꝝ marito, alteꝝ adultero ꝑſimilem peperit compertum eſt

eſt. Et item Procõneſia ancilla eiuſdem diei concubitu alterum domino. alterum procuratori eius perq̃ ſimilem egeſſit. Inſuper quom geminos quædam ferret, tertium ſuperfœtauit, quoniq; iuſtum pariendi tẽpus inſtaret primos uitales ædidit, ſecundũ qui obiter diem ſuum obierit menſe quinto eliſit. Altera quom primum in uitalem mẽſe ſeptimo pepererit. Mox geminos iuſto mẽſium numero uitæ compotes enixa eſt. Et adhuc alia iuſto ptu unũ, alterũ quinq; menſium emiſit. Compluribus etiam id eueniſſe liquet, ut ſi octauo menſe cõcubuerint, partus mucore oppletus exierit. Lac præterea omnem citra mulctram ſuctum ue ĳs, (ubi illius uberior copia congeritur,) e mammillis effluit. Lactis autem copia facile colligitur. ſi communes uteri uberũq; uenulæ admodum expleãtur. Admodum ſane opplentur ſi puerperium lactis tantillũ atque puſillum abſumpſerit id nempe eiuſdem imbecillitatis uel præcipuum indicium quorum Hippocrates non ignarus in hunc modum ſanxit. Mulieri grauidæ ſi lac effluit e mammis fœtum imbecillum eſſe ſignificat. At ſi mammæ ſint firmæ ac ſolidæ fœtum ualidiorem eſſe ſignificatur. Quapropter nec adeo lacte refertas

Proconeſi

Hipp li. 5. Apho. 52

B 5 eſſe

eſſe ut ſua ſpõte egrediatur, quomodo nec ita ſolutas præ ſanguinis inopia ut flacceſ ant, ſed attrectanti ſolidiuſculas compareſ re & mediam conditionem ſeruare oporſ tet. Quocirca & ob ſimilem cauſam, ſi mu liebria affatim eruperint, tum ſubinde mẽſ ſtruam circuitionem obſeruauerint, ut parſ tus recte ualeat fieri minime poteſt. quãdoſ quidem is dilutiore cruentioreq́ ex corpo re toto in uuluam delata materia ad ſui alti onem utatur oportet, quod Hippocrates prodidit. Si mulieri grauidæ menſtruæ purgationes prodeunt, fieri non poteſt ut fœtus bene ualeat. Qui nihilominus acu to morbo, quo perſæpe uterum gerentes capiuntur perimitur, tum quia ægrotatio fœtum interimit, & item quia alimonia diſ utius denegata, (alimenti inopia,) is perdit. Hipp, li. 5. Apho. 30 Iccirco Hippocrates nos admonet. Mulieri grauidæ capi ab aliquo morbo acuto læta le eſt, gemino alioquin periculo allato im. minente. Et item quia per grauiditatem ua lidiora ſubſidia haud quaq̃ adhibere, aut oppido uictus rationem extenuare medicę rei profeſſis liceat. Quam ob cauſam & æſ grotationes increſcant inualeſcantq́ neceſ ſum eſt. Proinde partus merito interdum non perdurat ſed amittitur, interdum ueſ

ro

uero dum in lucem prodeat obſeruatur At morbidus tantiſper (utpote diutule perpeſſus,) grauidaqꝫ muliere flaccida languida ac deniqꝫ uieta, non ſine periculo enititur. Ego ſane poſtremo ĳs unum id incredibile dictu adĳciendum duxi. Quod Martia Romanarum princeps utero grauis claro fulmine, (quippe cui ea natura ſit, ut dolia intactis operimentis exhauriat, aurum intus ſacculis haud quaqꝫ ambuſtis ſignoqꝫ cæræ nec confuſo liquet,) icta exanimato partu incolumis ipſa ullum citra aliud incõmodũ uixit.

PROGNOSTICA CAVSEq; effluxionum & abortuum eorundem etiamnum numeroſitas uno abortu. Molæ indices & cauſæ. ac ipſius a partu interſtinctio atque horum omnium affectuum remedia.

MVlieres quippe utero gerentes corruptiones interdũ perpeſſas eẽ, in medicorum monumentis,(utpote quibus talia conſectari curæ fuerit,)cumulatiſſime extat. Effluxiões quę intra diẽ ſeptimum corruptiones incidunt(tantiſper enim genituræ inſtar lactis elabuntur).Ab orſus quę primis mẽſibus conceptu exorſo fiunt. Abortus quæ prope pariendi eueniunt tempus,cognominant. Quacq; has quidẽ(grandiore iã fœtu)eiectiões, unde eiectitię uuluę,illas ꝟo quę ĩtra quadrageſimum a conceptu diem contingunt abortus,illuſtriores appellitare aſſueuerint. Hinc apud medicę rei profeſſos uoculę hę plerunq; cõfunduntur.Effluxionum prognoſticon cẽſetur.Si oris uuluæ labra lęuia extiterint,ꝓxime enim ſeminale excrementum delabi ac effluere præmonſtrat. Quod ſolertes

Aborſus

Abortus

peritioreſq;

peritioreſq́ mulieres inigũt,labris liquida pice illitis,fœtore nanq́ uterus reſiliens attollitur,quo fit ut oſtiolum coerceatur ſugilleturq́.Poſt deinde olibano, abſynthio cerusa,ex oliuę oleo illinunt,quæ ariditate eiuſdem obturationem commoliuntur,id em,occæcant interſepiuntq́. Eiſdem propemodum cauſis geniturę abiguntur,qui bus abortus accitur,cuius equidem ualidi ſſimum uberum præceps deductio index, ut Hippocrates ſtatuit.Si mulieri utero gr aui, mammæ ſubito extenuuantur,abort⁹ ſequitur.Nam uuluę uberumq́ uenulę nõ nullæ,(quas ante retulimus) communes exiſtunt, quæ quotiens cruoris tantillum obtinent,graciliores mammula exhibent quamobrem alimoniæ abſentia atq́ indi gentia, nonnunq̃ partu enecto, interdum eo ſuperſtite,ſed palpitante,ac deniq́ mem branulas interſcindente (quippe cui alimẽ tum neutiq̃ ſuppetat)atq́ tandẽ ſuppetijs omnibus prorſus deſtituto, infœliciter infœlix mulier aboritur. At quemadmodũ extenuuatis mammulis infans perditũ itur ſic & ſi perditum iturus eſt,gracilitudo pro culdubio eaſdem prehendit.Hipp.monen te.Quæ abortum facturæ ſunt,ijs mammę extenuuantur, ſed ſi denuo dureſcãt dolor

Hipp.li.2. Apho.37

Hipp.li.5 Apho.35

in

in mammis fatigabit,aut in coxis,aut in oculis, aut in genibus, itaq; non facient abortum. Quod autem in propenſionis calce proditum eſt,huiumodi exiſtit,ut ità obduriuſcula ubera ſanguinis affluentiam & ubertatē,quomodo gracilentę mãmulæ inopiam indicent.Quocirca citra lęſionem, puerperiũ ad iuſtum partũ ſeruabitur opperieturq;.Quod ſi geminos ferat marem & fœminam,pone Hippocratis ſãctum.Fœtus q mares ſunt,parte uteri dextera continentur,qui fœminæ leua potius dextra mamma graciliens effecta marē,læua fœmellam,immature abiectum iri portendit, idq; Hippocrates tradidit in hunc modum.Mulieri grauidæ geminis, ſi altera mamma extenuuetur, alterum ãmittit Si dextra mamma extenuuata eſt, marē,ſi ſiniſtra fœminam amittit.Ex tempeſtatib9 inſuper inditià eleganter trahimus. Eteni ſi auſtrini flatus,pluuiæq; hyemen occuparint, Ver autem algidum aridumq; extiterit,grauidæ quibus tunc adeſt partus, ab ortu periclitantur. Quod Hippocrtes noſcens Si hyems auſtralis inquit et tepida fuerit. Ver ſqualidum aquilentumq;,mulieres quarum partus iuxta uer properãt

Hipp.li.5. Apho.48

Hipp.li5. Apho,38.

properant

properant, abortum ex qualibet cauſa fa-
cient, quæ autem pepererint inbecilles, ac
morbidos ędent infantes, ita ut aut ſtatī pe
reāt, aut tenues atq; ualetudinarij degāt et
reliqua. Cauſas inſuper, quę maturius ab-
ortum ualide procitare queant, eundē (ſi
præceſſerint) futurum indicare, ecquis inſi-
ciatur? Etenim ſi mulier ſaltibus inhuma-
nius iactitetur, deſultetq; īmodice, ac poti-
ſſimum ſi reſiliat, poneq; ſaltet, aut ut libue-
rit corpore ſine ratione & modo mouea-
tur ſi īmaniter et uaſte clamet, ſi obiraſca
tur, atq; ſupra modum excandeſcat, ſi per-
terreatur ac compaueſcat Si parcius ciba-
tum abliguriat, ſi accidatur ac pręcipue uē
ter. Si in balneo calidę aquę frigidę ue mo
ram traxerit. Si concubuerit (quædā nāq;
ſub abortu conceperunt, atq; alterum ab-
egerunt, alterum continuerunt) conſenta-
neum aboriri mulierē extericineoſq; exere
ri cuiq; ul' ignaro uideri poteſt. Atq; exter
raneę a medicis eæ cauſæ nūcupantur, quę
quom pene innumerę extent, hęc quæ nec
uiſu facilis, nec dictu affabilis ulli mīe pre
termittēdū cenſei. Qd' odoris ſpiramēto a
lucernarū extinctu, alio ue ſimili odore ab
ortiuus partus enitatur. Cuius rei aurea ac
maieſtatis plena Plinij ſecundi uerba hoc
loco

loco peropportune afferre haud ueritus ſũ quandoquidem an. C. Plinius an potius Hieronym9 (adeo chriſtianę fidei quadrãt) ea ipſa exarauerit hiſcam. Quibus ſane nõ parum multa pauciſſimis fœliciſſima illa ſua & inimitabili feſtinatione cõprehendit Miſeret atq; etiam pudet exiſtimãtem q̃ ſit friuola animaliũ ſupbiſſimi origo, quom plerumq; abortus cauſa fiat odor a lucernarum extinctu. His principiis naſcuntur Tyranni, carnifex iis animus, tu qui corporis uiribus fidis, tu qui fortunæ munera amplexaris, et te ne alumnum quidem eius exiſtimas ſed partum, tu cuius ſemper in uictoria mens, tu qui te deum credis aliquo ſucceſſu tumens, tanti perire potuiſti, atq; etiã hodie minoris potes quãtulo ſerpẽtis ictus dente. Aut etiam ut Anacreõ poeta acino uuæ paſſæ. Vt Fabius ſenator prætor in lactis hauſtu uno pilo ſtrangulatus. Is demũ profecto uitam æqua lance penſitabit, qui ſemper fragilitatis humanæ memor fuerit, hactenus Plinius. At qui a coitu ſi ſternuerit mulier abortiuum eſt. Et item ſanguis ex uena miſſus. Hippocrates mulier prægnans inquit ſanguine miſſo ex uena abortum facit, & magis ſi fœtus auctior eſt. Tantiſper enim uberiore alimonia indigus ſã- Anacreon

C guine

ſanguine hauſto perdi par eſt. Nec ſolum ſanguine miſſo, uerum et per diuturniores inædias, et item, & per immodicas uacuationes aboriri conſpicuum eſt, & ijs potiſſimum in non opportuno tempore celebratis, quemadmodum in ipſis conceptionis primordijs, ac rurſus quom iam partus perfectionem attigerit, propterea quod uuluę partus, perīde atq; ſtirpibus, pediculati fructus connecti dilucet. Etenim ij ita iunguntur, ut prima ſui generatione, inualidiorib9 admodum nexibus, quomodo rurſum ſimulac abſoluti fuerint, uieti et languidi ſuaq; ui decidui, inhæreſcunt, & ob id quantulis ſpirantium aurarum flabris quaſſi, facilime excidunt. Pari omnino uſu, puerperium et primis et ultimis menſibus, triſtius utero hęret, hinc uacuatione molita facile proruit. Quod Hippocrates exquiſite īternoſcens. Mulierem inquit utero gerentem purgabis medicamento, ſi materia turget, quarto menſe, et ad ſeptimum uſq;, ſed eas minus, ab recentiore autem & ab auctiore cauebis Nam intermedio tempore firmioribus coitibus et inſeparabilibus ferme complexibus, et fœtus utero, et ſtirpibus fructus alligant anectunt́q;. Quocirca ualidiores uacuatiões pariter atq; cõmotiões

Hipp. li5. Apho. 1

utero

utero grauis citra partus oblæſionem ſuſti
nere quit. quanq; nec omnes per id temp9
uacuationis egentes arte perpurgari decet.
Sed ſi materia turgeat, quippe quibus per
inde atq; ſpontinis uacuatiōibus grauidas
abortu periclitari ubertim conſtet, commo
nente Hippocrate. Mulieri prægnanti ſi al-
uus nimium fluxit, periculū faciendi abor-
tum imminet. Proinde quibus aluus reſo-
luta eſt, ne abortio ſequatur ſuccurrendum
eſt. Sed cum alia tum illa quoq; uentri ſi-
ſtendo dantur. Cancri fluuiales triti ex a-
qua bibuntur. Satiui ciceris ſuccus in ca
prino lacte potatur. Ozimum tritum uē
tri inlinitur, halica, uel milium, uł panitiū,
in lacte caprino decocta more ſorbitionis,
(& magis ſi hæc ante fricta ſunt,) in die ſu-
muntur, itemq; ex ijſdem pulticula. Vetus
panis nauticus tunſus & iterum coctus, (ac
magis ſi ex ſiligine uel ſimila ſineq; fermen
to ſit,) & aqua recte bibitur. In aqua fabe
cortices ad tertias decoctæ proſunt, lens ex
aqua cœleſti decocta ſorbetur. Quin & len
ticula cui beta uel plantago adiecta ſit, ma-
giſq; etiamnum ſi illa prius fricta eſt. utili-
ter manditur, uinum reſinatum aſperū ue,
item meracum, acetum merum, mulſū ue
quod inferuerit, item præfrigida aqua du-

Hippoli. 2
Apho. 5. 4

dura hoc eſt quæ ſerius putret, ideoq́ plu-
uia potiſſimum efficaciſſime medentur.
Mala ſilueſtria æduntur. Aqua in qua pru-
na agreſtia cocta ſint bibitur. Silueſtrium
prunorũ baccę, uel ex radice cortices in ui-
no auſtero decoquuntur, ut pars tertia de-
cidat, idq́ uinum bibitur merum, cyatus
unus in die mororũ ſatiuorum, ſuccus bi-
bitur. Item pira immatura, ſorba, mala cy-
donia & punica, oleæ uel albæ uel per ma-
turæ palmule, & mirta manducantur, mir-
tiq́ ſeminis ſuccus ſorbetur, merula, palum
bus ferus ex puſca coctꝰ, grus, omnes aues
quę currunt magiſq́ uolent, lepus, iecur ex
ijs quæ ſeuum habent, maximeq́ bubulũ
ac ſeuum ipſum. Caſeus qui uetuſtate uęhe
męntior ſit, in cibo dantur. Item oua dura
magiſq́ ſi aſſa ſint. Columbinus fimus cũ
melle uentri inlinitur. Anatum maſculo-
rum ſanguis bibitur. Flores uel cicinni
de auęllana in furno ſiccati atque attritti ex
uino propinantur. Iuniperi baccę tritę ex
uino nigro, hoc eſt ex nigris uuis expræſſo
potantur. Flos hederæ tribus digitis ſum-
ptus in uino auſtero bis in die bibitur.
Baccæ agrifolij ex uino eodem potantur.
Ruborum in quibus mora naſcuntur cau-
liculi ex uino auſtero decoquuntur, & in
cibo

In cibo dantur. Coclearum quæ uiuæ crematæ ſint cinis potioni ex eodem temeto inſpergitur. Plantago ex aceto cocta ęditur. Gallinaceum iecur aſſum in cibo utiliter ſumitur. Vrticæ ſemen toſtum pane collingitur. Quare nequaꝗ̃ mirabile uideri debet, ut ob fortes uacuationes partus amittatur, quandoquidem ob fortem ac ppetē tendorem, (quippe quo & crebra ſed irrita deſidendi uoluntas citetur, & corpus totum ac potiſſimū uterus, ut qui ſubrecto inteſtino adnectitur, circa quod tentia accidit affatim fatigetur) grauidę mulieris abortio ſequatur. Quod Hippocrates plane nouit inquiens. Si mulieri uterum gerenti tentia acciderit abortus ſequitur. Ad hoc uitiū lac bubulum potui datur. Ius piſcium maritimorꝫ in patina decoctorum cum lactucis ſorbetur, aut pane collingitur. holus diſcoctū cum ſale ęditur. Aquam maritimā pleriqꝫ per ſe dant, ſed rafanos ſupermandi iubent ex mulſo aceto, ut uomatur Pulticuſam ſiliginis ſalſam ſine oleo ędendā dabis. Emplaſtrum id (quod tetrapharmacon Græci uocitant,) uentri inlinitur. Liquatū alumen lana circumdatum apponitur, eadem fere ex inferiore parte indita, quæ torminū auxilia ſūt, ſuggerunt. Alternis dieb9

aqua

aqua, alternis lene & auſterũ uinum biben dum eſt Potio uero quæq; egelida ac frigi da eſſe debet. Verum ſi nec moliamur ua cuationes, neq; tenaſmos acciderit, ſed no cui priuſq; conciperet. ſucci collecti fuerint quibus ualidiore præhendente febri prægnans abſumatur, aboriri compertum eſt Hippocrate exarante. Quæ uterum gerentes a febribus capiuntur ualdeq; extenuantur ſine cauſa manifeſta, eæ difficulter pariunt & cum periculo, aut abortum facientes periclitantur. Quomodo etiamnum ſupra cõmemorauit Mulieri grauidę capi ab

Hipp. li. 5 Apho. 30.

aliquo morbo acuto lætale eſt. At quom acuta febri iugiter citra inflãmationem partus interimatur. Quanto cauſatius ſi qua ĩflammatio, ignis ue ſacer (& uterum præcipue) infeſtet, is amiſſum iturus eſt. Cuius rei non ignarus Hippocrates. Si mulieris prægnantis uterũ ignis ſacer infeſtat lætale eſt. Cui terreni uermes ex aceto illinũtur. Alij cinis ex oleo & garo inlinitur, rutaque ex aceto & oleo, lens ex aqua marina decocta imponitur. Amurca nigræ oliuæ infundatur herba, ſabina tuſa, quæ habet folia quaſi cupreſſus, cum melle inlinitur. Oua cocta trita cum oleo imponentur. & betæ folijs cooperiuntur. Ouorũ trium cãdidũ

cum

cum amili pari mẽſura contritum imponi-
tur. Anſeris adipe uitium perungatur. Vi-
peræ caput aridum combuſtum ex aceto
ſuperlinitur. Spongia ex aceto imponatur
urſinus, aut ſuillus adeps adijciatur. Fim9
uitulinus bubulus ue, ramenta ceruinę pel
lis diſcocta, pumice ex aceto trita imponã-
tur. Cæterum ut puerperium quibuſlibet
alimoniam abſũentibus cauſis aboriatur
dilucet. Quo fit ut ſi male habita ſtrigoſaq;
& inuber mulier utero grauis, recreationẽ
inſtaurationemq; requirat, quom ſanguis
qui in fœtus alimoniam cedebat, ad graui
dę mulieris altionem recipiatur, neceſſario
inq̃ fit, ob inſignem cibatus inopiã, ut par
tus (dum interea mulier gliſcit) abortiuus
abigatur. Hippocrate ſcriptitãte. Quę prę
ter naturam tenues, uterum gerunt, abor-
tum faciũt donec craſſeſcant. At ſi nulla ex
ijs cauſis abortum conciteт, qui niholomi-
nus conſequatur, alias quas ĩterraneas me-
dici appellant (tametſi ex ſuperioribus nõ
nullæ huiuſcemodi eſſe queant) cauſas ex-
quirere opus eſt. Et quidem muccorulenta
conceptaculorum ora ad uuluam pertẽdẽ
tia, ex quibus ſecundæ inuolucrum depen
det, (quæ acceptabula cognominauimus)
haberi conſentaneum uideri poterit Hip-

 pocrate

Hippocrate monente.Mulieres quæ medi-
ocriter corpulentæ abortum faciunt ſecun
do menſe, aut tertio ſine cauſa manifeſta, ijs
acceptabula uteri plena mucoris ſunt, ita
ne fœtum continere poſſint, ſed prę ſuo pō
dere pręrumpat elabaturq; partus neceſſe
eſt. Aut etiamnum flatuoſo ſpiritu humi-
ditate ue genituras foras popellente. Qui-
bus eclegma de margaritis utiliter datur.
Cancri fluuiales, ex gallinaceo iure poti.
Et item lepuſculorum prægnantium coa-
gulum epotum mire prodeſt. Stellatus la-
pillus aureo anulo ĩcluſus ita ut carnem cō
tingat utiliter portat̃, urſina ue ungula col-
lo. Cinis herinaceorum cum oleo peruncta
rum partus contra abortus cuſtodit̃. In gra
mine uermiculi inuẽti collo adalligati. ſub
partu, (alias eniti non paterentur,) detrahi
oportet. ac ne in tellure ponantur (ut aiunt)
cauendum. Lapis eatites in aquilæ reper
tus nido partus contra omnes abortuum
inſidias cuſtodit. Mulieri prægnanti a pe-
ctore hyenæ caro, & pili ſeptem, & genitale
a ceruice, ſi alligentur dorcadis pellæ, collo
ſuſpenſa. Sincera e ſue, quæ non pepere-
rit axungia, in abortum uergentes collyrij
modo ſubdita nutrit. Ibicum cineres cum
anſeris adipe & irino, perunctis, ſi conce-

ptus

conceptus ſit partus, continere ferunt. Hi-
ſtricum cinerem potum. Cancros etiamnũ
recentes uel aridos bibunt. Ad hoc tradũt
ceruas cum ſenſerint ſe grauidas, lapillum
deuorare, quem in excrementis repertum,
aut in uulua, (nam & ibi inuenitur,) ad alli-
gatum partus cuſtodire. Atq; in corde &
uulua oſſicula grauidis & parturientibus
perq̃ utilia, inueniuntur recto ſubinde ſpi-
nę emplaſtrum admouetur, quod ex ijs cõ
ſtet, olei roſacei, myrtini, maſtichini ue, ſin-
gulorum uncia, ædi coaguli drachma, ebo
ris ſcobis, cornu caprini, cęrę, ſingulorum
geminis drachmis. Confice. Bolum arme-
num item ex oleo roſaceo uel myrtino uel
maſtichino, illitum, prodeſt. Aut fortaſſis
mala temperatura calida abſumente, aut fri
gida congelante, ut ſecundæ inuolucro in
terſciſo, uel alia quauis cauſa partu perem-
pto, ueluti fera (ſed mox plura de hęc quõ
mẽbratim hiſtoria decurret dicemus e q-
bus ędax atq; acrius uirus mordicum in u
terum trãſfuſum abortum inuehat. Quod
ſi enectus partus, pariter atq; ſecunda exitũ
neglexerint. Salis hammoniaci drachma
aut diptamni ex aqua recte bibitur, aut eti-
am boracis mineralis drachma ex uino al-
bo generoſo odorate utiliter ſorptui datur

aut aſinina ungula ſuffitur, quę adeo partũ maturat, ut uel abortus euocet. Nec aliter adhibetur, quoniam uiuentem puerulum necat, at de ijs infra capite penultimo uberius dicemus. Numeroſitas conceptuũ prętere a abortum cit. Cuius rei mira quędam referre duximus. Nam quandam duodecim, alteram duodeuigintiquattuor, ſeptuaginta alteram (omnibus afformatis) abortiuos abegiſſe fabuloſum nõ eſt. At quod penitus incredibile cenſebitur, (quãuis medicæ rei profeſſus non ignobilis prodiderit). Nobilis quędam mulier una centum & quinquaginta afformatos uitæ cõpotes ſecundis obuolutos præmature abortu egeſſit, que quõ uermiculos peperiſſe arbitraretur, medicum acerſitum iri iuſſit, quo præſente diruptis ſecũdis magnitudine minimi digiti, (compluribus motum habentibus,) centum & quinquaginta partus connumerati ſunt. Sed & in Italia ſeptem, & aliam tres, (quod aſſidue accidit,) quam etiamnum nos ipſi nouimꝰ, abegiſſe certum eſt. Sed quod iam in prodigioſam miraculorum ammirationem acceſſit, uiperam mulier prægnans ſi tranſcenderit, abortionem ſequi produnt. Item amphiſbenam mortuam duntaxat. Nam uiuam habentes

in

in pixide impunes trãſire, etiam ſi mortua ſit. Et quo magis miremur ſi non adſeruatam grauida tranſcenderit, inoxiam fieri ſi protinus adſeruatam tranſcendat. Ouũ etiamnum corui grauidis cauendum conſtat, quoniam tranſgreſſus abortus aſperos molitur. Simili modo caſtoreum fibrum ue grauida ſupergrediente abortum facere dicitur. periclitariq; partus ſi ſuperferat̃. Aliud quippe incommodum haud uerendum minus, (utpote quod abortiões creat) quod mola a noſtris, a græcis myla uocitatur. infœliciſſimas fœmellas interdum (in Italia frequentiſſimum,) uexat, quaſi non ſat ſit eas grauiſſimo ac pene intollerabili parturiendi labore corripi, adeo naturæ in eorum corpore molam gignere placuit, & ne quid uſq̃ mali eſſet, qđ in muliere nõ eſſet. Enimuero mulieri cuidam quom concubuiſſet accidit ut ſe concepiſſe arbitraretur, quandoquidem & uentris moles interim excreſceret faſtigiareturq;, & reliqua ex ratione omnia reſponderent. At pariendi tẽpore iam inſtante, nec eam peperiſſe, neq; uteri molẽ decreuiſſe, ſed ad quattuor uſq; annos in hunc modum perſeueraſſe proditum eſt. Quę poſtremo inteſtinorum difficultate correpta eoq; mõ periclitata demũ μύλη

carnem

carnem,(quam molam nominitauimus) enixa eſt. Quin &malum, id tota uita ple‑
rumq; edurat, adeo ut & conſeneſcat & cō‑
moriatur. Quæ ſane diutius retenta, pro‑
dierit, obdureſcit admodum (cuius duritu
dinis, cruditas cauſa cenſenda eſt) ita ut fer‑
ri acie (uti ego ipſe ſæpius uidi) uix tranſi‑
gi queat Porro uitij huius bifariam cauſā
proponunt. Nam cruentæ materię affluen
tiam, & muliebrem genituram abſq; uiri ſe
mine, quæ uel ſomnio uel concubitu pro‑
ruperit, peritiores (caloris uteri debilitate
hæc ipſa comitante) cauſam ſanxere. Etenī
natura de uita certante et perficere, finemq;
generationi apponere nequeunte, incom,
modum id ſuboritur Quamobrem quō
neq; omnino alienam, neq;, prorſus perfe
ctam naturam ſortiatur, tota uita, aut ſaltē
Obiectio longis temporum impendijs aſſeruari, ec‑
quid prohibet? At cur mulier uitio huic
omnium animalium obnoxia ē. An quo
niam muliebria huic concoquere non po
tenti, affluentiora ſint. Quapropter quom
ſucco difficili concoctu conceptus cōſtite
rit, tunc mola gignitur. Idq; in mulierlib9
aut ſolis maxime fit Et ad nouenarium
interdū accedens numerum in nonnullis
Quo fit ut mulier uniuerſa ferme graui

grauiditatis

grauiditatis indicia,pinde ac ſi prægnãs fo-
ret præ ſe ferat. Attmẽ duo hęc ita iterſting
uenda ſunt,quoniam mola uel non moue
tur, niſi utero manibus depreſſo,uel ſi (ut
plerique rẽtur)meatulis quibuſdam,(quos
habeat)ob ſpiritum in ea ipſa genitũ, hiã-
tibus ad ſanguinis ſuctum,quo icrementũ
recepit,nutu ſuo,ſuaque lege permouet, ra
renter nẽpe et triſtius id accidit.contra par
tus,& ſuapte natura citra compreſſionem
& ſępius & ualidius dimouetur,& ſurſum
et dextrorſum ſiniſtrorſumque plerumque uẽ
trem propellit,qui nimirum in utero gra-
ui mollior,in molã geſtante obdurior In
hac manus pedesque molliores,et corpus to-
tum extenuuatum conſumptumque magis
& imbecilior uirtus,& iuſti partus tempus
aſſidue pertranſit. Contra in grauiditate
rem ſeſe habere quotidiano experimento
inclaruit Cui equidẽ incommodo galba
ni ℈ geminos ex lacte caprino diſſolutos
ſorbere prodeſt Galbano, coloquintida,
myrrha,ex rutæ ſucco,abdomen,recte inli
nitur. Obſtetrix digitũ ex populeonis em-
plaſtro illitum.uuluæ intromittat,eiuſque o
ſtiũ adaperire quoad poteſt conet. Subĩde
ex galbano,ueratro al,caſto,myrrha,utili-
ter infra ſuffitur Boracis mineralis drach
ex

ex ſauinæ aqua ſorptui recte datur. Croci etiamnum drachma pota proderit. Cæterũ modeſtiores præſentanea pene quæcꝫ præſidia, quę emortuos puerulos atqꝫ ſecũdas cieant excutiant extrudãtqꝫ, noxę huic pręſtantiſſima fore, haud ijere inficias. Quorum nos infra, (quantum licuit,) comme-minimus. Proindeqꝫ contemplatio hęc ad ipſorum remediorum naturas perop-portune nos protinus auferret, ni & alia quoqꝫ non pauca ſcitu perq̃ iucunda præpropere inter pellarent. Quibus op pidoq̃ obſequen dũ duximus.

PROCERITATIS IMPROCE
ritatiſq; partuum cauſæ, & de mira quorũ
dam proceritate Puerperij ĩ utero poſi
tura tres uuluę poteſtates. Quo utero
grauis properante partu ſex rerũ
non naturalium regimine
quibuſq; præſidijs par
turitionem facilẽ
reddẽtibꝰ uti
queat.

QVoſdam præſtanti corporis magnitudine partus alios pumiliones, nõ nullos ꝓceritate inſignes improcera corporis facie alios, obęſos pleroſq;, alios graciles. Quoſdam inter hos omnes medios, pro locorum capedine, recrementorum ſeminalium quantitate, alimentariæ materiæ inopia ubertate affluentia ue gigni compertum eſt. Etenim ſi uteri ſpacioſitas anguſta fuerit, non amplum ſed anguſtum, quod in ea procreatur eſſe neceſſum eſt. Inſtar fructuum, qui quamquam ſua ui ſuapteque natura grandiores adoleſcant, in arcuro arctioreq; uaſculo in ſuæ generationis primordio coa-

cti

coacti ac coerciti, excreſcere ultra uaſilli li-
mites.(eo impediente,)neutiq̃ poſſunt. Pla-
neq; prępotibus hominum inuentis, prodi
gialis naturæ uiribus abrogat s(cui nihilo
ſecius imperari audacis eſt credere,)excole-
ſcunt. Idemtidem & de inchoati hominis
magnitudine facile eſt cuiq; arbitrari. Quo
fit ut nani pumilij ue degēeres admodum
in lucem prodeant. Subiiceo pygmæos
ad extremos Indiæ fines. ternos longitudi
ne dodrantes non excedentes. Hos etiam-
num a gruibus infeſtari Homer⁹ prodidit.
Quos,(fama eſt,)ſagittis armatos arietum
caprarumq; dorſis inſidentes uerno tēpore
ad mare uniuerſo agmine deſcendere, et o-
ua, tum pullos quoq; earum conſumere ter
nis eam expeditionem menſibus perficere,
Alioquin fieri, ut futuris gregibus reſiſte-
re nequeant. Contra ſi uuluæ alueus ua-
ſtior extiterit, modo parentes uberiores ge
nituras ſuggeſſerint, ac deinceps alimenta-
ria muliebria tantiſper affluentiora affatim
ſuppetant, maiuſculum proculdubio puer
perium efficietur. Sin cauea intercapedoq;
medium obtinuerit, medios quoq; infātes,
(mō cætera reſpondeant)gigni credi par ē,
Hinc breuiores quoſdam patribus part⁹
euaſuros diſcas licebit. Æquiualentes nō-
nullos

nonnullos longitudine magis euectos pro ceriores ue alios. Tametſi rari admodum (ſeminum ubertatem exuſtione conſumente), eam ætate noſtra fortunam indepti ſint Quandoquidem & Homerus uates ille iã ante annorum prope duo milia & ſexcentos minora mortaliũ corpora q̃ priſca uſq; in id tempus conqueri non ceſſauerit. Nõnullos tamen patribus maiores extitiſſe creditur. Quemadmodum olim ille fuerat, cuius corpꝰ, (terremotu ĩ Creta rupto mõte,) ſtans quadraginta & ſex cubitorum inuentum eſt. Et adhuc Oreſtis corpus, (oraculi refoſſum iuſſu,) ſeptem cubitorum fuiſſe traditur. Sub diuo etiamnum Claudio Gabbara proceriſſimus homo, nouem pedum & totidẽ untiarum ex Arabia aduectus uiſus eſt. Et ſub diuo Auguſto Puſonius & Secundilla duo ij priori ſemipede addito extitere. Quantos eorum parentes fuiſſe nuſq̃ proditũ eſt. Nec ab re id quoq; admonuiſſe hoc in loco eſſe quis putauerit Æthiopas octona cubita longitudine aſſidue excedere. In Indiæ locis quibus umbræ haud iactãtur ad cubitorum quinum & binorum palmorum proceritatem hominum corpora adcreſcere. Pleroſque alijs eiuſdem partibus quinum cubitorum

Homerus

D longitudine

longitudine euectos tradunt, eoſq; non ex-puere, non capitis, nõ dentium, oculorumue, (ſed & aliarum corporis partium pauci es ac rarenter tam moderato ſolis uapore) ullo dolore affici. Illic eorum philoſophi, (quo magis miremur) quos Gymnoſophiſtas nuncupant, ab exortu ad occaſum immobilibus oculis ſolem contuentes, alternisq; pedibus feruentibus hærentis inſiſtentes, perſtant. Illic maxima gignũtur animalia. Canes cæteris grandiores indicio ſunt. Eo loci arbores tãtæ proceritatis ſunt, quo ſagittis ſuperari nequeant. Sub una ibi ficu equitum turmas condi. Arundinum ibi ſingula ĩternodia alueo nauigabili idoneo ternos interdum homines conuehere illuſtriores prodidere. Quantacunq; tamen cuius a ueſtigo ad uerticem proceritas fuerit, eam ſparſis expaſſiſq; manibus inter lõgiſſimos digitos eſſe obſeruatum eſt, natura in homine orbem undiq; effingente effigianteque, unde merito microcoſmus dici queat. Quantuſlibet etiam unuſquiſq; ſit, in trimatu ſuo dimidiam ſtaturę mẽſuram optinuiſſe haud cuipiam ignotum eſt. At quæ uis quantitas cuique in utero fuerit in ſemet conglobatus homuncio ſic geſtatur

ut

ut naſum inter genua ſuper hæc palma,ſu-
per has ocellos,aures extra genua habeat.
Cui caput primum ſurſum, facie ad ſpinã
uerſa, tergore ad ſumen eſt. At quom in-
creuerit exitumq; appetat,deorſum reclina
tur. Egreſſus huius gratia, rerum parens,
(quippe qui in caput cõmodius æderetur)
ſic ſituandum in utero duxit.Cui ſane uul
uę quom ternas natura uires indiderit.Pri-
mam qua genitale uiri hauriat,quam attra
ctiuam cognominant, ſecundam qua con
tineat quam retẽtricem appellant, tertiam
qua partum ſecernit, quam expultricẽ no-
minant,altera alteri quã opportune & mi-
ro quodam ordine cedere uiſitur. Nam
quom attractiua ſuo perfuncta eſt munere
acquieſcit, atq; retẽtiua functionem implet
ſuam,quæ circiter nouem menſium tractũ
mature(rebus decenter geſtis)finitur,quod
ſi incõmodum circa fœtum eius ue inuolu
crum acciderit, p id temporis ſpaciũ haud
quaq̃ opperietur.Sed ocius uti opus fuerit
ab illo deſiſtit officio,ac expultricem uim,
(utpote quę antea ocioſa fuerit)ut proprio
fungatur munere euocat excitatq;. In quo
plurimũ naturæ ſagacitatem atq; induſtriã
admirari conuenit.Quod ſi nullũ inciderit
uitium,tantiſper donec ad nouem menſes

uel circa uentum ſit interquieſcit. Exinde exurgit, proindeq; uteri os dehiſcit, quo tẽpore ut paulo antea diximus, partus iã grãdæuis palpitans ut in lucem prodeat inferius ducitur. Quamobrem properante partu uiginti dierum tractu, eiuſdẽ difficultas, quam plurimæ cauſæ moliri queunt, ſic emendanda cenſetur. Principio mulier admonenda eſt, ut ædificio perlucido aerem calidiuſculum habente habitet, in delicijs lętamq; uitam degat. Somnus, uigilia longior ſit, pinguibus carnibus, paſſulis, caricis, cariotis, molientibus oleribus, ueſcatur. Vina neq; generoſa admodum, neq; dilutiora, alba prædulcia potui dentur. Carnium iura pinguia ſorbere utile eſt. Geſtationes etiamnum, naui uel in portu, uel in flumine, uel in alto mari (utpote quæ uehementiores ſint,) aut uehiculo quæ acriores, aut equis, uſui ſint. Ac ſeſe mulier alioquin pila ambulatione ue (quæ quidẽ ſi non utiq; plana cõmodior euadet, quandoquidem aſcenſus deſcenſuſq; quadã uarietate corpus longe magis quatiat,) curſu præterea, exerceat. huius quippe exercitationis. rectæ magiſq̃ flexuoſę, & ſub diuo in umbra (nõ apricis locis) quã parietes aut uiridaria iaciẽt, finis citra fatigationẽ laſſitudo ſtatuẽda eſt.

eſt. Concubitu per tempus id aſſidue utať.
Eadem ratione partus difficultatem mul-
cet, eclegma quod habet dactylorum unci
as tris. Mucilaginis ſeminis lini mucilagi-
nis ſeminis cotoniorum ſingulorum ſemi
unciam. Seminis pęoniæ cinamomi ſingu
lorum drachmam. caſię ligneæ, croci ſingu
lorum ſemidrachmam, pulueris peuceda-
ni obolum, oſſis de corde cerui grana ſex.
ĳs cõtritis zuchari albiſſimi ex aqua ſauinæ
diſſoluti, quantum ſatis eſt ad ea molienda
atq; cogēda adĳciatur. Fotu eadem lenitur
qui ex ĳs conſtet. florum camomillæ meli
lotiq;, foliorum maluarum ac bismaluę &
uiolarum ſingulorum manipulus. Seminū
lini, ſeminum cotoniorum fœnigręci ſingu
lorum uncia. Radicum liliorum alborum
manipuli bini. Hæc quom ex aqua ad terti
as deferuerint, exinde abdomen ac ſpina u-
na utiliter ea aqua fouentur. Deinceps adi
pis anatis, olei liliorum alborum, olei ſiſa-
mini ſingulorum uncia, mucilaginis ſemi-
nis cotoniorum, mucilaginis ſeminū lini,
mucilaginis ſeminum alteę mucilaginis fœ
nigræci ſingulorum ſemiuncia ex cæra al-
ba recte inlinitur. Balneo uti fortaſſis non
parum prodeſt, quod conſulto prætermit-
timus. Caninum etiamnum lac epotum

D 3 efficaciſſime

efficaciſſime maturat. At tria illa quæ nos
ipſi quottidiano experimẽto præcipua prę
ſidia obſeruauimus iugiter diebus ſingu
lis ad partus uſq; diem uſui ſint, quãq̃
facilior enixus cenſetur, ſiquidẽ
tam grauidæ mulieris cor-
pus, q̃ pueri ualidius
extiterit.

QVO MENSIVM NVMERO quo ordine, quid interim obſtetrice agente partus ædatur. Quibus præſidijs partum acceleramus, quibuſq; ſecūdas, & emor- tuum fœtum pellimus. Quo demum pacto enixus puer pelluēdus uin ciendusq; eſt. Cuius lacte primū lactandus. Qualiſq; nutrix eligenda.

Cur ſeptimo ſole, cōmuni uſu nomina imponantur. Quo tempore dentiat & remedia.

INſigne inter eximia naturæ miracula, & cui aliud ullum neutiq̄ comparari ac nihil æ- que conferri poſſit, illud unū ſupra modū emicare creditur Qđ quō nouē menſiū tractu uteri os artiſſi me obſępit ac ſugillauerit, exīde ꝑtu ꝑfecto ſuopte igenio nō mō idē uuluę oſtiū adapi at, ueꝝ & pectinis oſſis ſpectatiſſimā (ſua ui reluctātis reſiliētiſq;) cōſerratā ſuturā, ut ita dixerim) nō ſine ꝑpeſſę mulieris grādi incō modo, adeo obiugat. ut infans citra noxā igenue ędi queat, ędito mox ſeiūctas (pecti- natim coituras) oras reuinciat, aliud etiānū m rabile uuluę artificium extat, quod in ip ſo enixu, imū ſui propius ori (quoad potis

eſt partum foras abigens ſubnixe accedit Vna autem & cum eo operi huic patrocinantes, continue partes quæ ueluti latera ſunt, fœtum premunt ac circumexpellunt Quamobrem pleriſq; mulierum, ob uiolẽlentam præſſuram, (uulua excretiua ui inmodice perfuncta,) coacti uteri excedere. Simile utiq; ei quod in palæſtris, palæſtritis euenit. Quom enim alios euertere ſubmittereq; totis uiribus ſtudẽt, immodice inixi ſimul cum ijs proſternuntur. Vuluas autẽ procidẽtes potu, uel ſuffitu, uel ſubiectu, ariſtolochia maxieq; tenuis, inhibet. Necnon cupreſſi, coſti, ſpicę celticę, & nardi, myrrhę roſarum, baccarum, myrti, balauſtiarũ, calicum glandium, ſorborum, meſpilorum, ęquis portionib9 tuſorum, ex uino nigro auſtero decoctum, inſidentibus maxime ꝓdeſſe compertũ eſt. Mox ſiccatæ uuluæ, gagatis, thuris, baulauſtiæ, gallæ, antimonij acaciæ, aluminis, baccarum cupreſſi, pari pondere, ſubtiliter attritorum puluerẽ, apprime obſipa. Demum manibus dexteritate eã inige, munimentiſq; coerce. Ex quibus quoq; et ſuffimenti, pari uſu nõ inutile ad uuluas præclare cohibendas genus habetur. Vuluas etiam procidentes, butyrũ infuſum, ſiſtere tradunt. Fimi e mare bo

boue

boue ſuffitio reprimit, arietis uellera ſuffitu eum uſum præſtant. Sed quo nam menſium numero recluſiones haſce natura moliatur, peritiores etiamnum ambigere dilucet. Ob id quom cæteris quidem animantibus & pariendi & partus ſuos egerēdi tēpus ſtatutum ſit, Mulieri unæ incertum ac multiplex datum eſſe cōſpicuum eſt. Quo fit ut homo toto anno, & incerto ſpacio enitatur. Alius namq; menſe ſeptimo, alius octauo, alius nono æditur, at qui ante ſeptimum, haud unq̄ uitalis eſt. Qui enim ſeptimo menſe abigit, primus hic, (quanq̄ morbidior,) uitalis exit, non niſi pridie poſtero ue plenilunij die, aut interlunio conceptus. Hāc profecto primam humani partus perfectionem quaſi quidā maturitatis arbiter (uſq; eo fœcundus extitit,) ſenarius numerus abſoluit. Etenim ratio ſubaſciti ſenarij numeri multiplicationem procedens, ſeptem etiamnum menſes (fœtationi alioquin frequentiorem nouem menſium, certo nihiloſecius numerorum modulamine uſū natura conſtituente,) obſoletius uſurpari pepulit. Nam duos numerorum omnium primos cubos a pari octonarium, ab impari uicenum ſeptenum & hunc marem, illū uero fœminā q̄ breuiſſime abſolutiſſimeq;

antiquitatem expreſſiſſe inclaret. Coeunti-bus iis quinq; & triginta contexi aperta ratione conſtat, hæcq; ſexies multiplicata decem & ducenos,(qui dierum numerus ſeptenum proculdubio menſem claudat)concreare & inconfeſſo & luce clarius eſt. Qui equidem ſeptenarius numerus, quantæ religionis quanteq; potentiæ apud priſcos fuerit ipſi uiderint, huic uirginitatis opinio,(utpote qui duplicatus nullū ex ſeſe, qui intra denarium primum numerorum limitem coartetur, numerum pareret)uſq; adeo exoleuit, uti Pallas quoq; uocitaretur, quia perinde atque Minerua uno duntaxat parente nata, ſolius monadis fœtu proceſſiſſe perhiberetur. Mitto celebratiſſimam illam triplicem huius contextionem. qua ſane alium nullum numerum tam uaria maieſtate eſſe fœcundum conſpicuum eſt. Mitto mundanę animæ ex hoc ipſo primam generationem, ac cętera quęq; quę ſanctionis noſtræ modū, oppido q̄ excederent. At q̄a tractatus noſter quicq̄ ſemel ingreſſus non facile ſine culpa alio digrederetur, hinc ad partū a quo digreſſi ſumus redeamus, quē imbecilliorē, atque admodū. Quāq̄ effœtū per id tempus extrudi in aperto eſt. Quocirca faſciis alligat̄, atq; cunabulis et lana iis obuoluit. Cui

Pallas

Cui interdum inſiſſi,aut aurium, aut nari-
um,meatuliſgignuntur.At accreſcenti pu-
erperio,& digeſtę dearticulant et conncin-
ne ſuam formam recipiũt. Sed & pleroſq;
ſeptimo menſe natos,& uixiſſe &adoloui-
ſſe compertum eſt. Quin etiam & menſe
octauo tranſlatitium,in Ægipto uitæ com
potes gigni traditum eſt.atq; alijs quibuſ-
dam ſolis,ubi mulieres fœcundiores ualidi
oreſq; extiterint.At Italię locis haud quaq;
ſuperſtites ſunt,itaq; non ſolum menſe oct
auo nati haud uiuunt, ſed etiã ipſis inter-
mortuis,periculum nõ mediocre, quę pa-
riunt ſubeunt. Nec deſunt qui huiuſce rei
cauſam nõ inmodicum Saturni algorem
ſiccoremq; inaniſſimo commento refellat,
quando tamen qui a Saturno Saturnij nũ
cupantur,& optime degant,pleriq; &max
ime ualeant,Nos Hercules cũ Galeno lunę
circuitibus pene ſeptenis, ſeptenis mẽſibꝰ
peractis,nihil quicq̃ inde puerperio deſutu
turum exiſtimamus,quippe quod ſarcte p
id tempus cuncta aſſecutum ſit,ob id in lu-
cem prodire totis uiribus, periclitari quæ
ubi materia deficiente ſuperſint, ſepteno
menſe, fœtetur neceſſe eſt At ubi materia
& uires ęqua ſorte ſeſe contexuerint oppe
rietur, iuſtoq; partu enitetur Ex aduerſo
ubi

ubi materia redūdans, uiribus uietis ac flac cidis compareat, ſepteno ortum menſe per tētat, octauo tenue ac morbidum ita ut ſta‑ tim pereat extrudatur operæpretium eſt. Quo parente incōmodo uexata plerunq; ad immanem mortem, immaniter compel litur. Vnde fit ut ſi quis uitę compos eua dat, non octauo mēſe natus ęſtimatur, quā‑ uis iam quidem & in Italia tales partus ui‑ tales fuiſſe pleriq; prodiderint. At nono menſe, in caput, exquiſite parente perpurga ta naturaliſſimus fit partus. Qui uero diu‑ turniores naſci, quam nono menſe (utpote decimo, undecimo, duodecimo, tertiodeci mo, quartodecimoq;,) peruicaciter aſſeue‑ rant, me iudice plurimum hallucinantur. Etenim conceptus initiū mulieres plerunq; delitefcit, ac præterit, ut ſiquom ante uterū, (ut ſæpius accidit) intumuerit faſtigiatuſq; fuerit. poſt deinde concubuerint & conce‑ perint id ſane ſui conceptus initium, (utpo te quod ſimilia inditia attulerit,) conſtantiſ ſime ſpreta repudiata calcataq; aliorū quo rumcunq; reputatione arbitrantur atq; rē‑ tur. Attamen ad decimi undecimiq; mē‑ ſis initia uſq; nonnunq;, (tametſi rarenter,) uentum eſſe, fortaſſis nec rationi diſſonat, neq; priſcorū opiniōibus ingruere uidebit

Quinimo

Quinimo,(ſi ipſis credimus) id ipſum fate amur oportet, quandoquidem ſpatia hæc ipſi ita digeſſerint,ut afformationis tempo ri duplo adiecto moueatur, (ut antea mo-nuimus)Quo nimirum duplato,cum duo bus ijs primis ſpacijs.Aut motus tempore triplicato, primo illi afformationis tẽpori iuncto,quod eſt primum afformationis tẽ pus,ſeptuplare iuſtum pariendi tempus cõ ſit. Verbi gratia. Triginta diebus afforma tus,ſexaginta dierum ſpacium,(illi duplũ,) additum, nonaginta dierũ numerum im-plet. Quo dierum numero puerperium mouebitur. Cui ſi centum & uiginti dierũ tempus(ſexaginta dierum tractui duplum) adijciatur.Menſium ſeptem numerus,quo partus tempore in lucem ædetur exurget.

Vel ſic ſi triginta afformationis diebus ſtatutis,ſexaginta dierũ,(quippe quod mo tionis tempus ſit,)numerus triplicetur,cen tum octoginta dierum numerus conflabit Cui triginta primis ſolibus adnumeratis ducenti & decem dies aſſurgẽt,qui ſeptem duntaxat menſes conſtituunt. At ſi com putatiõem breuius aſſequi uelis,primum afformationis tempus ſeptuplato,ijdem e-nim mẽſes proueniunt.ut cuiq; liquet.Qui bus nẽpe diligenti examine reputationibus

exactis

exactis. Partus qui triginta dierum tractu afformatũ ſeptimo mẽſe. Qui trigĩtaquinq̃ octauo quinq̃ noni mẽſis diebus adiectis Qui uero quadraginta dierum numero afformabitur menſe nono, & decimi decem ſolibus peractis. Qui quadraginta et quĩq̃ (maximus ac productiſſimus afformatiõis terminus, et ob id nemo diuturnior alter naſci poteſt). Decimo quidẽ menſe & adhuc undecimi diebus quindecim elapſis, eniti par eſt. Qui uero intercidentibus dierũ numeris ſui formationem ſarcte aſſecutus eſt, intercidentibus pari uſu menſibus in lucem prodibit. Quo ſit ut alij in menſium initio, alij occidente menſe, in medio alij Alij initio, fini nonnulli propius. Alij inter diu, noctu alij, ut afformatio nõ unum ſed uarios, nec illos quidem perpetes (quando quidem haud ſemper dierum numero cõpleto at iugiter die alterata initiata dimidiataq̃,) fines optinuerit, naſcantur. Hinc profecto tanta naſcentium (quæ non minus ſuperiori repurationi reſpondeat,) temporũ diuerſitas contigit. Sunt qui adeo certam parturitionis tempeſtatem ita monſtraſſe arbitrentũ, ut inani delibuti adorea, priſcos etiamnũ aculeis cæcutiẽtes ipſi tangere, (in q̃ ſummũ recẽtiorũ opꝰ diu fuit) auferint,

ceu uero

uero non alij huiuſcæ doctrinæ ueri cultoꝛ
res extarent, quãdo tamẽ auctores rei huic
diuerſis in locis uaria obſeruando, mox in
ijſdem diuerſa prodendo, (raro unius ſentẽ
tia cum alio congruente,) difficultatem nõ
uulgarem addiderint. Quorum ſane, (ut
mihi perſuaſũ habeo,) languida flaccidaq;
auctoritas facta eſt, ac paulatim in ſterilitatẽ
(eualentes gnaros conſulentibus) maieſtas
prorſus emarcuit. Accedit quidni confeſſa
temporum motus obſcuritas, nunc præue
niente nec paucis diebus (quorundam præ
ſagio,) nunc poſtueniente. Primum igitur
omnium dierum ipſorum puerperij quieꝛ
tis ſubindeq; motionis numerus, unde fœꝛ
tificandi termini certiſſant, prope inexplica
bilis eſt. Ariſtotele circiter quadragenum
diem motum augurante. Hippocrate illiꝛ
cet interdum fabricæ tempus triplicante,
nonnunq̃ duplicante. Ita fit, ut fere cærꝛ
ta horum omnium tempora tradi non poſ
ſint. Ex quo illud ꝓculdubio euenit, ut nos
ipſi ijs commentationibus hucuſq; adduꝛ
bitare non ceſſauerimus. Idq; ne nobis tan
tum accidere putandum. Nã et alios quoq;
circa hæc ſagatiores reputatio aſſidue fefelꝛ
lit. Porro cœleſtem fœturæ præſagitionẽ
imperitiæ noſtræ ſpes ardua immenſaque

miſceri

miſceri poſſe, attamen prægrandi doctrinę emolumento contemplanda. Prius nihilo-minus temporum mot9 difficultas, quam eius ſcientiæ periti, ſubtiliter iſta, (ut par e-rat, conſectati, pro naturæ hominum noui tatis auidæ more, arctius excubantiuſq; ad aperuere, contemplationi ſubijcienda eſt, quo exinde lętiora motu mens diſcedat, & facta prædiſcat, quæ futura agreſtes littera-rumq; expertes pręnoſci poſſe minime no rint. Veram igitur rei creparæ ſecum na turæ argumentum aſſerentem interpræta-tionem, et tum Hippocratis nunq̃ ſatis lau dati, tum Galeni obſeruationem nobis ſe-qui magis libuit, quandoquidem hos uni-uerſa hæc ſtatis temporibus obtingere prę dixiſſe haud incongnitum habeam. Id pro tinus in hac contemplatione interuenit cō ceptæ ſpei ordinem interturbare uiſum. A-riſtotelem homunculi motus quadragenū diem præſignaſſe, quippe qui paucis mo-mentis q̃ abſolutus ſit, adeo ualidū robur ſibi cōtinuo uēdicet, ſitq; & fabricæ & mo tionis iuge tēpus. Mirū nempe dictu, ut qui modo informis, indigeſtaq; moles prçeſſet mox iā breui tēporis curriculo prçmouea-tur Hoc qui nō meminerit triſariā ſeſe fœ tū uibrare cōcipi poſſe, miret. Aut.n. ſuapte natura

natura nullo uibratiũculas perparuuloſq́ ictus,(utpote admodum q̃ abditos,)ſenſu, at ratione dũtaxat attingente,immouetur, quam nimirum naturæ penetralia rimãtis perquiſitionem eſſe quis inficiatur? Quo equidem modo Ariſtotelem ſanxiſſe conſtat.Etenim ecquis adeo male animatus autorem alioquin grauiſſimum,uix cõceptũ abſolutumq́ partum,non niſi leuiſſimo ſedimoueri motu.deliteſcere opinetur? Immouetur profecto, quoniam ei & motrix animula pariter atq́ uis inſita ſit. Is demũ ob id q́ uieta fœmella calidior,& humectior minus(quę certe quantum pręſidij,quãtum ue patrocinij præmaturiori motui aſſerant,argumentis præterq̃ nuda auctoritate deprehenditur,)mas iure cenſetur. Aut uſq́ adeo exiliendi uigorem indeptus eſt, uti & emoueatur & cum materno & intimo,tum etiam alieno exterraneoq́ ſenſu ſaltiunculæ apertiſſime concernant,quales profecto Hippocratem puerperio afformationis tempus ter repetẽtem aſciuiſſe plane credimus. Quæ res q̃q̃ ſenſilis, iccirco ad medicum ſpectans,quia tamen nihil ad fœtificationis uaticinationem proficit,ideo omittenda.Inde ſectæ illius,(quam pauloante prætexuimus)orſi ſectatores fundamẽta

E (quantum

(quantũ mea fert opinio)iecere. Eo(ni fal-lor)quod ab Hippocrate proditur, partum a conceptu tertio menſe, qui primo fabricatus eſt, dimoueri quarto, paulo ue tardius ubi quadrageno ſecundo die abſolutus fuerit decepti. Quamuis nullibi apud ipſum ex hoc ipſo motus tempore partum augurari liceat, quoniam hũc quidem, terno deno menſe, illum uero nono, prælato dierũ motus comptu, cum eo qui ad fœturã attinet ab eodem autore epidimiarũ uolumine ſancito collato, natum iri fateri cogeret Ipſo nihiloſecius, triceno quino die affor-matũ, menſe ſepteno, quadrageno quino nono, in lucem erumpere monente. Quapropter hæc uel ratione contra ſtam ſpectatos uiros (quo ſecius uetuſtatis artium parentis reuerentiam admodum quam inſolenter uerberemus) ueri conſcios excipiſſe, uenia ſit. Aut poſtremo inter utrunq; motus intelligitur, non quo abditus proſus delitescat, non quo extimus tactus, alienuſq; uiſus plane incognoſcat. At quo fœta dũtaxat (utpote quæ molliter icitur) diligenti animaduerſione adhibita, non adhuc cæteris motione externis fœnerata præſentiſcat Quomodo Hippo. quoſdam ſeptuageno nonageno pleroſq; part⁹ p̃mouiſſe, cuiq;

commemoraſſ

cõmemoraſſe liquet. Necq; eatenus fabricæ ſpacium triplicaſſe opinandum, quatenus nonagenum dierũ tractus, tricenos ter cõprehendat, quandoquidem idemtidem de ſeptuagenum ſpacio concinna uerborum ſerie perhibuiſſe annuere operæpretium eſſet. Aſt quis illi ſubtriplum (quod afforma tionis tempus ſtatueretur,) uicenum trium ſolium, & dieculæ partis tertiæ tractum nõ nouit? Ecquis denicq; in uetuſtiſſimi medici decretis, puerperium tam anguſto dierum lapſu fabricatum iri unq̃ lectitauit? Quo fit, ut et qui nonageno ſole, eo quem modo prædiximus, uibratur. quadrageno quino afformari, & qui ſeptuageno, triceno quino, ſarcte præmonſtretur. Vnde fabricationis tractũ eo autore duplari ad ſaltiunculas motiunculaſq; explorandas præ noſcendaſq; in propatulo eſt. Quod equidem Halyabas oppido q̃ liquido expreſſit

Itacq; cuius triceno fabrica ad integrum ꝑ fecta eſt, ĳs ſexageno ad maturiorem aſcitꝰ motionem præſciri poteſt, cuius uero triceno quino ſeptuageno. At deinceps unuſquiſq; motum fabricaturæ tempore bis repetito haud dubie auſpicatur. Quo ſubinde triplato, (quod eſt primum formaturæ tempus ſexcuplare). Hippocrate, Galeno,

Halyabate fœturam conſtanter præſagire ualemus. Quare non inepte Macrobius locuples auctor in utero futuri partus diſcretionem Hippocratem dignoſci ſanxiſſe, cōtra q̃ recentiores medicæ rei profeſſi ſenſerīt, citauit. Quippe q eo dierū numero, quo conceptus præmouetur ter multiplicato, (ut ſi nonageno ſole nono menſe, ſi ſeptuageno ſepteno) partum foras excerni multo uigilantius obſeruauerit. Idq; principio in hac reputatione pręcellere (quod inter omnes conuenit,) perpetuo quiſq; nouerit.

Macrobi

Non in ipſis temporū articulis, at plerunq; præproperæ, interdum præpoſterę fœtificatione hæc ipſa pro cuiuſq; natura, ui, alimētoq; euenire, magno argumento, quoniam mas fœminaq; diſcrimine illo, ꝓculdubio diſſentiunt, q eodem naſcituri mēſe protinus ab initio mas, fini propius fœmella pene extruditur, quandoquidem hæc tardius ille maturius, (ut rettulimꝰ) matureſcat, hic robore uiget, illa ſuopte ingenio uieta languidaq; flaccet. Quas ob res marem ocius, fœmellam ſerius ædi par eſt. Nec te remordeat Halyabatem poſt triplicitatem, partū elidi exaraſſe, quoniam de partu fœmella excidua intelligendum eſt, alioquin auctorem ſibi ipſi aduerſaturum quādoquidem

naſcituram

naſcituram ſeptimo menſe puellulam, trice no quino die fabricatam antea prodiderit, quam non poſt, quinimo intra ternam tē-poris motu, (quippe quod ſeptuagenū die rum tractu præfiniatur) multiplicationem fœtari nemo quiſq̄ eat inficias. Ex quo e-uenit ut illud magnopere cuſtodiēdum ſit præcocibus maribus poſt ternam repetitio nem mēſiſq; initio propiorem, ſerotinis fœ mellis citra eandem finiq; q̄ citimum, (ſeri⁹ formaturam nactis,) ortum fieri. Idq; a dili gētioribus obſeruatum euelatumq; excipi-as. Porro marem qui triceno ſole afforma tum iturus eſt, & fœminam quę triceno q-no, (ſiquidem longioribus temporum im-pendijs ad munus id ut monuimus explen dum indiga ſit.) hoc ipſo comptu obſerua to, ſepteno menſe ſuboriri hancq; ſeptuage no ſole, illum ſexageno motu potiri certū eſt. Octono menſe in lucem prodituris, ma ri quidem ſeptuageno die motio, fœmellæ octogeno. huic quadrageno fabrica, illi tri ceno quino peropportune conceditur.

At menſe nono naſcituri, mas quadrage-no, fœmina quadrageno quino fabrica-tum itura eſt, hanc nonageno, illum octo-geno ad motum uires excipere obſerua-tum. Ob id Galeno partum quadrageno

 afformatum

afformatum, octogeno præmotum, haud eſſe ſuperſtitem enuntiante. Non de mare, quippe qui nono menſe uitæ compos exeritur, at de fœmella quæ octauo menſe, proindeq; morbida ac minime uictura extruditur prodidiſſe exiſtimandum. Demum marem qui quadrageno quinto afformatus uiſit, nonageno uibratus, deno fœtari menſe (allata reputatione) perſpicuum habetur Quo naſcituram fœmellam menſe, cēteno ſole præmoueri, quinquageno fabricā moliri operæpretium fore in aperto eſt. Simili quoq; modo partus interſitis diebus & afformationem aſſequi poſſe, & eandem ꝑ cuiuſq; natura tum motionis, tum fœtificationis rationem ſortiri non negauerim, quibus & fabricandi & naſcendi ſtata nec rationis incompertæ tempora eſſe palam eſt.

Etenim ij naturæ non ignotam legem, etiam ſi nec dum cōmemoratam optinent ſubeuntq;. Sed quo nam pacto mas fœminaq; uarijs fabricati, uarijſq; moti temporibus, eodem nihilominus menſe in lucem erumpant dubitationem habet. Iis uero q exactiſſime eorum quæ retulimus meminerint, nulla penitus ambiguitas, nullaq; mentis diſtractio. Nam & ſi menſe eodē conaſcant̄ diſpari tamē ſorte, quādo hęc qdē fini

illę

ille uero initio propius, quam certe ortus uarietatem, priores antedictæ haud dubie pepererunt. Hi termini ſunt, in quos fœturę tēpora (exterricineis non etiam ignota) periti examuſſim digeſſere. Et q̄q̄ uaria in hoc uitæ pro cuiuſlibet animo ſententia. Attamen quicq̄ noua inquiſitione perdiſci uete rum inuentis omnino calcatis opinari cæcæ ſubtilitatis eſt. Nec quiſpiam miretur in partuum quoq; interpretatione eo ſcientiam profeciſſe, uti uentura etiamnum finito die præcinant, quando ijs longe peritiore, uentuq; magis ardua, (de quibus obſeruationes prodiderint) exquirere ſemper curæ fuerit. Quæ tamen haud æque in priſcorum diligentiæ admirationē animū agunt atq; ea herbarum quadrupedum pabulo prorſus intactarum, ſecluſa, quę inuia montium culmina, abditas ſolitudines omniſq; terræ fibras ſcrutati, ad ſalutis uſus uertētes inuenere, queq; eoſdem nimirum deorum numero addidere. Cæterum ſcrupuloſius hęc q̄ inſtituto fortaſſis operi conueniat tractaui, quæ non minus, tam & ſi ex priſcis præcerpta, (ut rerum naturæ libuit,) alijs certa, alijs dubia, alijs approbando, pleriſque damnanda facile exiſtimemus. Nos uero ea ratiōe haud perterriti ſopitiq; cętera

quę

quæ in ĳs memoratu digna extant commi
nus ad hæc gnauiter exequemur. Igitur qua-
cunq; hora uterus puerperio iam grande-
ſcenti uberem, (utpote qui emunctus ſit,) a-
litum haud ſuppeditare quit. Quo etiamnũ
tempore hauſtus a parente aer (affluenti e-
uentatione indigo,) minime ſuppetit, & ac
ceptabula quæ primo conſpicua fuere, ſub
indeq; minora redacta abolentur atque ex
toto oblitterantur, partus aliunde tum ali
moniam, tum euentationem quæritans, ad
exitum ſeſe conuertit & parat. Hoc ipſo tẽ-
pore mulieribus uehementiſſimi labores,
& multas quidem in partes, in alterutrum
fœmur plurimis, alĳs in lumbos, (quæ uix
pariunt) quibuſdam in imum uentrẽ (quæ
facilius) incumbunt. Iiſq; potiſſimum, quæ
ſtabiles & ſellulariæ, & quibus non bona
latera ſunt. Quibus etiam ſpiritus retinẽdi
facultas aut nullo modo aut triſtius ſuppe-
tit. incidunt. Quos quom primum mulier
præſenſerit. Dictami folia ex aqua pręclare
dãtur, unius oboli pondere. Si etiamnum
emortui in utero infantes fuerint, ſine puer
peræ uexatione protinus reddi conſtat. Si
mili modo Pſeudodictamum ſed tardius
prodeſt, ciclaminos adalligata Ciſãthemos
epota. Itẽ Betonicæ ſcobes ex aqua mulſa
eundem

eundem præſtant uſum. Omnia proinde hæc, atq; ſcordotis ſucci drachma in aquæ mulſæ cyathis quattuor partus accelerant. Cinamomi etiã & caſtorei, mirrhæ, ſtyracis, ſauinę, ſingulorum ſcrupulus ex melle utiliter lingitur, a linctu hora, boracis mineralis ex albo temeto odorato drachma recte ſorbetur. Ex ſorptu (ni partus eijciatur) geminis horis croci drachmæ binæ ex mero albo commode bibuntur. Abdomen artanitæ ſucco illinire mire prodeſt, aiparagi radix fœmori alligata. Quæ omnia, (ne ſanguis immodice effluat,) partu enixo ab ijcienda ſunt. Quin & ex eiectis capillus illigatus celeritatem facit. Partus etiamnũ acceleraſſe (ceu uero id uerum eſſet atq; nõ fabuloſum,) produnt. Si ex quo quæq; cõceperit, cincto ſuo ſoluto fœminam cinxerit, dein ſoluerit, præfatione adiecta ſe uinxiſſe, eandem & ſoluturum, atq; abierit. O rem, (ut reor, nec hallucinari puto,) ſpectatiſſimã riſu, uix enim quędã magorũ cõmẽta ſerio cõplecti cõtingit. Nec ſecius difficiles partus cõfeſtim ſolui autumãt, quopiam tectũ in quo ſit grauida lapide miſſili ue, ex ijs quæ ſingulis ictibus tria animalia, hominem, aprum, urſum, interfecerint tranſmittẽte. Quidni uitę remedia in miliũ

milibus annorū non reperta demonſtraſſe irridere eſt. Idemtidem uelitarem ab homi-
nis corpore euulſam haſtam (modo terram non attigerit) illatam probabilius moliri.
Adipe e hyenę lumbis ſuffiri difficulter parientes, & q̄ mox parere. Quomodo et eiuſ-
dem lęuum pedem parturienti ſuperlatum funebre exiſtimant. Ex aduerſo dextro illa-
to perq̄ facile ociſſimeq; eniti. Itidem & ĳs ex illius ſpina oſſa ſalutaria cēſentur. Cha-
meleontis lingua adalligata puerperĳ pericula tollit Eundem quoq; parturientibus circa domum ſalutarem eam. Sin domib9 inferatur pernicioſiſſimum prodidere. Car-
nes lupi ędiſſe pariturisp rodeſſe ferūt, aut ſi parere incipientibus, qui adęderit iuxta ſit, contra eundem ſuperuenire exitioſum, lacte ſuis poto cum mulſo mulierum fœtu-
rę adiuuantur. Atq; fimi e mare boue ſuffi-
mento. Membrana e canum ſecundis (ſi tel-
lurem non pertingerit) partus euocat. Quę anſerinū fimum cum aquę cyathis duob9 ſorbuere, aut ex utriculo muſtelino per ge-
nitale effluentes aquas facilius eniti creduntur, guſtatu quidem turpe probroſumq;, effectu uero perq̄ utile. Cocleæ in cibo ſumptę accelerant partum. Amphiſbena uel mortua idem pr̄ęſtat. Anguiū ſenectus

lumbis

lūbis ſupilligata ꝑtinus a puerpio remouē
da. Dant et in uino bibendū cum thure ali
oquin ſumpta abortum cit. Bacculus quo
angui rana excuſſa ſit, parturiētes adiuuat
atq; pœnna uulturina pedibus ſubiecta. I-
tem ſiluri ſuffitu præcipue affrici faciliores
partus fieri dicunt. Mirū et quod de torpe-
dine inuenimus: Si capiatur quom luna in
libra fuerit triduoq; aſſeruetur, ſub diuo fa
ciles partus facere, poſtea quotiens inferat
auxiliari. Et paſtinacæ radius adalligatus
umbilico ſi uiuēti ablatus ſit, ipſaq; denuo
in mare dimiſſa idem moliri exiſtimatur.
Vbi etiamnum partus ſtrangulet, cācri ex
hyſopo poti præclare adiuuant. Deinceps
ĳs aut omnibus, aut quibuſdam ut cuiq;
libitum fuerit ita molitis perſpicacis īgenĳ
ſpectatæ intelligentiæ, atq; expertæ peritiæ
obſtetrix aduocetur, cui non mox mulierē
exurgere, in ſede ue collocare cura ſit. At
prius uteri oſtiolū quod equidem cunctim
dehiſcit pertingat ſenſimq; præmendo mi
nimum digitum inigat, ſubinde iam (pau-
latim tamen) magis ac magis os dilatet, qđ
fatiſcere perpendens, emplaſtro de mucila-
ginibus ſupra pręſcripto capite ſeptimo u-
teri ceruicem, (ut lubrica reddatur ac ducti
lis magis q̊ facilius partus exiliat,) uberri-
me

uberrime illinet. Quam ubi induratam cō periat, bubulum fel, roſaceo admixto inij- ciendum eſt, uellere; foris cum reſina terebi china impoſito, eximie adaperiente. Qui bus ad eiuſdem tranſitum hiantibus. Gra- uidam attollere, in ſedeq; collocare confe, ſtim iubeat, atq; ut prompte infantem ex- pellere tentet, eidem blandis uerbis perſua- deat. Eſt autem munus id, quod ex ſe ipſa parturiens adijcit, non uuluæ (quandoqui- dem antea illius iam meminerim9) ſed mu ſculorum uentris, quos et ad excrementa ſecernenda nobis cooperari inclaruit. Ple- runq; uero diluta palidiuſculaq; ſanies ſi mas natum iturus eſt, cruenta fœmina prę fluit. Cęterum maris ac fœmellę partus diſ crimine illo interſtinguntur. Quoniā hui9 partus tardior, dolores etiam coutinui ac perpetes, ſed obtuſiores, illius celerior ſimr et facilior ac acriores et longe moleſtiores dolores. Equidem per temp9 id reſpiratio pariter atq; oſcitatio arceantur, etenim quę oſcitauere reſpirauereq; difficilius enitunt. Quod ſi interea dum ui retinere nititur co acta reſpirationem eruperit, difficilime q- dē, At uera in albi puluiſculo naribus inie- cto ore naribuſq; adprehēſis ſternuere coga t, iuxta Hippocr ſanctū. Mulieri quā uitia

uteri

uteri infeſtat, aut quę difficulter parit. ſi ſter nutamentum ſuperuenerit bono eſt, Sed ſi ob hęc infans minime ædatur. Paſtilllo infra ſufles, habet hic, myrrhæ ſemiunciam, cinamomi. Galbani, caſtorei ſingulorum ſemidrachmam. Oppoponacis drachmã, ueratri nigri drachmas geminas ex uaccino felle confice. Attamen ſuffitu non niſi urgente neceſſitate, (ne obuius partus ſuffocetur, quod plerunq; quibuſdam eueniſſe nos ipſi uidimus) utaris. Primum autem aqua illa ſubtercutem (quam antea commemorauimus) fuſa, puerperij motione membranulis interſciſſis, effluit. Mox fœtus ritu quidem naturæ in caput gigni mos eſt, quomodo pedibus efferri, brachijs quoq; ad coſtas & ad fœmora diſtentis, utero inuerſo, ſecundiſq; interna euoluentibus, foras in lucem uenit. In pedes ſane naſcentẽ procedere, (quod æquo argumento agrippas quaſi ęgre partus, antiquitas appellauerit) atq; in alias pene innumeras figuras cõtra naturam eſt, propterea quod partem ab umbilico ſupra, puerperia impendio maiorem ĩferiore optineant, maiora autem plus põderis habẽt, itaq; ueluti ĩ trutina pẽdẽtes eo uergũt quo trahunt. At quacũq; figura proceſſerit an qđ effuſũ eſt, uictu℞ ſit, an in Hipp. li. 5. Apho. 35.

utero

ūtero prȩmortuum ſpirans tantummodo naſcatur ſeptimam horam diſcernere diligentiores tradidere, quandoquidem ultra hunc horarum tractum, quæ præmortua ſecernuntur aeris alitum ferre neutiq̃ ualeant quem ubi quis ultra ſeptenas horas ſuperſtes ſuſtinuerit ad uitam, (alter ni forte, qualis perfectum etiamnum quis caſus erpiat,) creatus intelligitur Quemadmodū & ſine ſpiritus hauſtu ultra eaſdem horas, ſine æſculentis ultra totidem ſoles, (quibus accipiendis & reddendis membra adiacentibus aſcitiſq; meatibus ſibi obſequuntur) maxima ex parte uitæ haud potiri obſeruātiſſimum eſt, maxima ex parte adiecimus, quoniam non perpetuo id euenit. Nā quo magis ac magis admiremur, nō modo homini ante diem ſeptenum lȩtalis inedia nō eſt, uerum & ultra undecimum pleroſque duraſſe certum eſt. Porro fœtu uitæ obnoxio ſi ſecundȩ quoq; exciderint uellere umbilicus a uētre quattuor digitis citra dolorē alligādus eſt, ac ſuccida lana ex oleo calido imponēda ſuperiuſq; præcidēdus cui uenȩ citrinȩ ſāguis draconis, ſarcacolla ciminū, uſnea, myrrha pari pōdere cōtrita ſuperimpoſita utiliter medent. Qua ꝟo deligatus ē cohȩreſcit, ac pars iugis penit⁹ decidit

Sed

Sed ſi copula amentumq́ diſſoluatur pu-
erperio ſanguine affatim effuſo protinus
emoritur, quandoquidem infantem etiam
num internaſcendum mortem obiiſſe ſæ-
pius intueri liceat quippe cui imbecillo an
teaq̃ umbilicus deuinciatur ſanguis ſit ple-
runq́ in umbilicum circaq́ ſuffuſus. Quãq̃
peritiores nonnullæ obſtetrices cruentum
ſuccum intro de umbilico reprimunt, quo
diligentiſſime peracto infans qui modo ex
anguis exanimatuſq́ e uita excidebat Mox
rediuiuatur recreatur uitæq́ reſtituitur, Ve
rum & intercepto internaſcendum halitu
(æque q̃ ſanguinis profuſione,) inſpirãtem
ac præmortuum infantem ædi columba-
rumq́ pulli roſtro, (quo ad quiuerit) pueru
li anno immiſſo, quo moriendo intus ſpi-
ritus relinquatur in illiuſq́ uitam hęreat cõ
mutetq́ morte ſtatim liberari inter omnes
conuenit. Mirabili ante cuncta contempla
tione. Quaſi omnium parens præſtantiſſi-
ma illa animæ auxilia ex anima alia eẽ uol
uerit. At ſi quando acciderit fecũdas haud
continuo cũ partu exiiſſe. Dũ intus ipſę fo
ris autẽ infãs extet. Vincto umbilico ſupra
diſſecẽt, atq́ parte relicta fecũdæ amẽto fœ-
mori (ne introcedãt) uinciant. Demũ fecũ
das morãtes præſidiis iis qbus & fœtũ ac
potiſſimũ

potiſſimum ſternutamēto remedio quidē præſentiſſimo q̄ citiſſime fieri quit exerere extruderecꝫ oportet. Cuius Hippocrates
Hipp. li. 5 Aph. 49. non ignarus inquit. Si ſecūda procidit ſternutatorio appoſito nares & os apprehendimus. Sedulis item ſuffitionibus liberalius admotis, enixam ab incommodo hoc aſſerere non dubitamus. Quinetiam & panacis ſemen e uino potum, appoſitūcꝫ cū melle, pariter atcꝫ eius radices appoſitæ & ſecundas extrahunt, & uuluas cōmode perpurgant. Pelomonia ex uino epota, ſecundas pellit. Centaurij maioris radix deraſa et appoſita, ſecundas & mortuos partus deijcit. At præcipua dictamo uis eſt, ut etiam tranſuerſos (non modo emortuos) partus & ſecundas eijciat, & ne in pręgnantiū quidem cubiculum inferendū ē, quippe quod abortum cieat, bibitur ex aqua foliorum obolo. Nec potu tantum, ſed & illitu, et ſuffitu ualet. Quo præcipuo, dum hæc ædere mus, cuiuſdā mulieris ſecundā tribus diebus poſt abortū moratam, tandem diuino annuente numine pepulimus. Molochis et ariſtolochia, myrrha & pipere additis pota ſubdita ue & ſecundas & intermortuos fœtus cit. Ciſſanthemos epota ſecūdas pellit. Mādragorę ſucc⁹ appoſit⁹, daucū potū uſū

præſtant

præſtant eundem. Scamonium potum uel appoſitum. Eriſimon cortice ex aqua pota emortua & ſecundas cit. Item radix e Geranio peculiariter ſuccurrit. Artemiſiæ radix epota partus enectos et ſecundas extrahit. Eaſdem ramorum decoctum inſidentibus cit. Item & foliorum drachma pota. Cantillides duæ in uino epotæ ſecundarũ moræ utiliſſime ſunt. Haud ſecus leporis coagulum ſecundas expellit, modo pridiana caueantur balnea, illitum quoq; cũ croco & porri ſucco uellere appoſitũ præmortuos abortus. Eadem equinus lyen ex aqua dulci epotus eijcit. Item ungulæ ſuffitu, aut fimum aridum. Membrana caprarum in aqua partu ædito inueterata potuq; ſũpta in uino ſecundas pellit, atq; terreni uermes in paſſo poti. Succida lana impoſita ſubditaq; mortuos parrtus euocat. Vngulę aſininę ſuffitę partum maturant, ut uel abortus euocetur nec aliter adhibetur quoniam uiuentem partũ ociſſime internecat. Cancris ad purgationes mortuoſq; partus cum quinis lappati radicibus, cũ ruta, & fuligine, tritis et in mulſo potui datis Hippocratem uti proditum eſt. Deniq; uerbenacæ radix ex aqua pota ad oĩa in partu aut ex partu mala præſtantiſſima cenſet. Itẽ & betonicæ

F drachma

drachma in uino cyathis tribus,cōtra oīa uuluarum uitia,quæ a partu ſiunt recte bibitur. At quoniā in inmodicas a partu duritudines,infeſtiſſimosq́ dolores uteri agūtur. Lupi adeps illitus, eos emollit, eorum dolores iecur diſcutit. Aſininum ſeuum inueteratum, in uellere appoſitum, uuluarū duriciam mollit. Vitulinum etiam fel ſi in purgationibus fuerit ſub coitu aſperſum Caprarum fel callum uteri inſperſum. Duritias & collectiones ,adeps anſerinus, aut cygni mollit. Nos præſentanea inuenim⁹ Sqinanti decoctum croco adiecto ſorbere Oeſypiq́ cæratum oleum liliorum remollitum abdomini a tergoq́ coxēdicibus calfactum apponere. Pleriq́ uero non hoc ſane modo uictura genitrice oriuntur , at iā enectæ parentis cæſo(unde cęſones dicuntur)utero gignuntur. Sicut Scipio Affricanus,itidem & Manlius natus eſt. Infans uero quē inter tot animaliū genera natura nudum & in nuda tellure ad uagitus natali die abiecerit. Mox quom exierit,nec antea nempe quā egrediatur(tametſi quom difficulter,foris caput,corpus totū intus fuerit) ab hoc lucis rudimēto uocē emittit,flet,atq́ uagitat,manus in os q̄ primū ferit, quippe q a ſupplicijs, (ob hanc duntaxat culpam, quia

Scipio. A

quia

quia natus ſit,)ũitam infœliciter infœlicem auſpicetur. Sed quod mirũ eſt,& ætate noſtra nunq̃ uiſum, æditum infantem protinus in uterum reuerſum inter oſtenta enumeratum nonnulli,(nec ignobiles.)prodidere. Exinde recrementum,(quod papauerculum uocitãt,)plus q̃ pro partus magnitudine,colore cruentum,atq; admodũ atrum piceum ue deijcit. Quamobrẽ quia ualde tenellus eſt.Muria pauci ſalis, cui admixta ſint,coſtus,ſumach,fœnumgręcum, origanum,eundem, (præter os & naſum,) circumluere diligentiores iuſſere.Demum lauatrix manu dextra, (læuo brachio eius pectori adacto)eum præhẽdat,tepida aqua ęſtate hyeme calida meratiore generoſo ue temeto ouorumq; uitellus binis adiectis,a proluuie quacunq;,nares digitis (unguib9 exciſis,)perpurgando,anum minimo digito adaperiẽdo,exquiſite pelluat.Quod plerunq; bis aut ter in die,(æſtu potiſſimum,) facere conducit atq; expedit. Deinceps uero læuigato linteolo madidum infantẽ deſiccet,ſingula membra leuibus præſſuris afformet ac excultius effigiet. Veſicam(ut lotij egreſſus facilior ſit)deprimat.lęuibus pãnis extẽſus,brachijs ad coſtas porrectis obuoluat.Inſtitiſq; capitio capite operto,per

 uinciatur

peruinciatur. In ipſius nares oleum coniĳci
atur. Denicꝫ capite eleuato ſuper latus, quo
melius pituitoſa materia ex capite expur=
getur, cunabulo ſuauiter ſemicirculari mo
tu quaſſo, ſuccentante quapiam obdormi
at, mellis per diem ſuc. u contentus, nec niſi
flenti propinetur. Demū uſcꝫ quo parētis
temperatura priſtinę naturę reſtituatur, eū
dem nutrix infra eligenda, interdiu bis aut
ter lactet. Tantiſper enim puerperæ lac in
pumicis modum coit, quod coloſtrum ap
pellatur, ac propterea infantes qui hoc lact
auerint coloſtrati, ſed ĳs nutricis potius lac
exhibere conuenit, quando matris exitio=
ſum ſit. Subinde maternum lac potius la=
ctet. Quippe quod alimoniæ qua dum in
utero infans erat alebatur, perq̄ ſimile exiſt
at, muliebria nancꝫ in ubera delata conco=
ctione lacteſcunt, & ob id eidem uel maxi=
me conueniens, quod etiamnum quotidi=
ano experimento compertum eſt, ꝓpterea
quod maternis mām̄ulis puerperĳ ori ad=
motis, alliciatur, ac denicꝫ quæcꝫ eidem of=
ficerēt arceantur. Etenim a partu purgatio,
nibuscꝫ lactis copia excitat̃, adeo ut pleriſcꝫ
non mō de papillis, ſed et paſſī p ubera, ali
qb9 etiā p alas, effluat, ī poſterū q̊cꝫ q̊ties
nec cōcoquat̃ necꝫ exeat, ſed redūdet ſupra
modum

modum ſuccus, globuli obdureſcunt intu meſcuntq́. Quas murinum fimum aqua pluuia dilutum reficit. Eaſdē a partu adeps anſeris cum roſaceo et araneo cuſtodit mā mis puerperio uexatis. Otidum adipē uti lem eſſe inuētum eſt. Anſerino adipe mam mis perunctis dolores mulceri exiſtimant. At ubi lactis putreſcentis ubertate atq́ af fluentia mammulæ rubore ſuffuſæ obdu ruerint inflammenturq́. Quod die tertio omnibus maxima ex parte obuenit. Muri cum, uel purpuræ teſtarum cinis cum mel le efficaciter ſanat. Atq́ aduerſum eas q̄ eā ſortunam inciderint pleriq́ medici ſe me dicos non inueniunt. Ego certe ſcio, (pace ac uenia dicere liceat) raro quampiam, quę ſe illis crediđiſſet, huic peſti ereptam. Verū ita nos eius curationem ijs quæ infra per ſcripta ſunt intra quartum diem expediui mus, abrotani, mentæ apij, ſingulorum ma nipulus, pſilij, acaciæ, gallarum, omniū un cia, cimini ſemiūcia, radicū alteæ manipuli bini, caſtorei ſemiūcia, ſeminum lini unciæ tris, radicū braſſicæ rubræ uſtarum drach mæ tredecim, cancrorum fluiatilium exu ſtorū totidem, hæc quom in aqua mentę quod ſufficit ſubferuerint donec pars tertia deceſſerit, māme ſępius foueant. Mox a fo

 mēto emplaſtro

emplaſtro tali illinantur, acaciæ ℥. tris cicla-
minis uncia una, mucillaginis ſeminum li-
ni, mucilaginis pſilij, ſingularum uncia u-
na ex ſucco apij, quod ſufficit emplaſtrum
molle confice, ſubinde tempore proceden
te, ſandaracha, myrrhaq́, adijciendę ſunt, ſā
daracha præponderante, quæ ſi mammas
obdurent, fotu florum maluarum, ac radi
cum alteę ex aqua fontium, ad tertias deco
ctarum præſtanter ſuccurritur. Hercules a
partu ob dictas cauſas duriciam ijs accide
re inconfeſſo eſt. Quandoquidem ubera
tota fungoſa extent, adeo ut ſi caſu aliquo
pilū mulier poculo hauſerit, dolor ī mām
is (quod malum pilarem uocitant) nimirū
moueatur, neq́ aptius ſedatur, donec uel
ſponte, uel mulctra preſſus pilus egredia-
tur. Cancri etiamnum fluuiatiles illiti, uel
marini pilos ī māma, uel muricum carnes
appoſitæ tollunt. Sed quoniam natura nō
ita fert, ut ſuccus idem pluribus una locis
erumpere poſſit, hinc q̃diu e mammis lac
emanauerit, magna ex parte menſtruæ pur
gatioes aſtringuntur. aſſidue dixerim, haud
perpetuo, quando & iam quibuſdā lactanti
bus (ut nos ipſi nouimus) muliebria pru-
perīt. Lac aūt donec mulier cōceperit aſſer
uari, tum autē deſinere atq́ aboleri, tam in
homine

homine q̃ in quadrupedū uiuiparo genere inclaret. Quamq̃ fœminis partum alētibus ſi ex eodem uiro rurſus cōceperint, lac mi- niime corrumpi Nigidius auctor eſt. At ſi quid (utpote quia lac integrum non ſit, aut quia parens uieta, languida, aut nobilis ad modumq; delitioſa ſit,) matrem puerulum lactare inhibuerit, nutrix eligenda eſt, cuius ætas inter uigintiquinq; & trigintaquinq; ānos ſit uiuidi coloris, fortis ac robuſti col- li, pectoroſa. muſculoſa, duræ ac multę car nis, non obeſa, non gracilis, cuius etiā mā- mæ ſolidæ ac firmæ ſint, mediam magnitu dinem modicamq; duritudinē obtinentes quibus lac plurimum ſit, odoratum candi- dum, perdulce, ęquabile, neq; admodū craſ ſum, neq; tenue, cuius ſuper uitreū umbo- nem recte probatio ſit, ſi neq; prorſus fluat neq; umbone reclinato omnino cōſtet, aut ſi in uaſculo illius portio emulgeatur, myr rhæ tantillo adiecto, ſero pariter atq; caſeo pars æqua detur. Probatiſſimum etiam ſi in ungue hæreat, nec defluat, atq; quod a partu quadraginta & quinq;, ſexaginta ue ſolibus abſcederit. Si marem iuſto partu il- la pepererit, neq; aboriri aſſueta. Si lauda- torꝶ morꝶ extiterit, quę nec ociſſime animę paſſionibus afficiatur, neq; penitus obtuſi Nigidius

 ſenſus

ſenſus aut ſtolida ſit,(quæ lactare prohibet)
Quæ nihilominus admonenda eſt,ne con
cũbat,ut probatis cibariis uefcat, ut quaq;
uice ante lactationẽ partui mellis pauxillũ
ex pauco uino lingendum tribuat,item ut
lactis quicq̃ mulgeat,ut mammulę præſſio
ne puerperii ſuctionem iuuet,ne forte uehe
menti ſuctu,& gulæ inſtrumenta oblædã-
tur.et malarũ oſſa luxentur, quod ſępius
contingit,ut ſingulis lactationibus. non u-
berem lactis copiam,ſed parcam exhibeat
Quod ſi defuerit remedia adhibenda ſunt
Nam ſuillum lac potum deficientia puer-
perarum ubera mire replet. Aſininus lyen
inueteratus ex aqua illitus,mammis abun
danciam pręſtat. Terrent uermes cum mul
ſo poti lac deuocãt,atq; perdicis oua ſorpt
ui data mulieribus Glauciſcus e iure ſump
tus, & Smarides cum ptiſana ſumptæ, uel
cum fœniculo decoctæ lactis copiam faci-
unt Item cancri cum lappato & apio in iu
re cocti ubertatem præſtanti.Is itaq; obſer-
uatis,puerulus & bene habebit & cõmode
lactabit. Quo tempore lacteas et albidas de
iectiones egerit At quom umbilici exeſa
uellere pars ceciderit, quod poſt tres aut
quattuor dies iugiter accidit. Coclearũ cinis
utiliter imponitur. Oſſa etiam ex ungulis
uituli

uituli,aut plumbum,cremata eundem prę ſtant uſum. Conuulſione plerique ac præcipue corpulentiſſimi habitiſſimique, & lacte copioſiore craſſioreque ueſcētes,atque aſtrictas aluos habentes,(quippe qui ſacietate uexētur,& recrementis ſcateſcant,)ac potiſſimū plenilunio, corripi aſſolent. Quo morbo omnes ferme ante ſeptimum ſolem pereūt ob id die ſeptimo,(ijs ſuperſtitibus)tanq̄ eorum ſaluti magis credamus, nomina imponuntur. Proinde iecur aſini panacę modice amixta in os inſtillatum a comitialib9 morbis et alijs(quadraginta iugiter diebus factitatum,) puerperia tuetur. Cerebrum capræ per anulum aureum traiectū, priuſq̄ lac detur infantibus,contra comitiales cæteroſque infantium morbos inſtillatur. Cæterum præcox illis riſus atque celerrimus, lachrimæ ue ante quadrageſimum ſolē maxima ex parte haud quaq̄ conceduntur,q̄q̄ die eodē quo ſatus eſſet Zoroaſtrem unum riſiſſe lectitauim9,ſicuti & Craſſum Craſſi in Parthis interempti auū, ob idque agelaſtum appellatum, nunq̄ riſiſſe ferunt,quomodo et plurimos nunq̄ fleſſe alios quoque multos. quod mirum ſit maximæ ſapientię auctores,ueluti Socratem,Diogenem cinicum.Heraclitum eodem ſemper uultu nec

ἀπαθῆs aut hilari magis aut turbato, (quales apa-
thes græci cognominant,) extitiſſe. Qui
ſane animi tenor in rigorem quendam na-
turęq; duram atq; inflexibilem toruitatem
ſummopere exit, humanos etiamnũ affect9
proculdubio adimit. At quoquo modo
res ſe habeat. Si ante quadrageſimum diẽ
riſ9 eruperit, ominoſum id atq; timoris ple
num uulgo iudicatur. Cuius temporis par
tem plurimam obdormiunt. Etenim ho-
mini animaliũ uni per aliquot mẽſes ſom-
no cõfeſtim genito premi ſopiriq; datum
eſt, ſubinde iam longior indies inſomnia.
Somniare etiamnum eos comminus com
pertum ęſt. Nam & pauore expergiſcũtur
et ſuctum immitantur, pleroſq; uero nunq̃
quibus exitiale contra ſomniorum aſſue-
tudinem inditium fuiſſe multorum exem-
plis ueteres inuenere. Inſuper recens natis
uertex adeo mollis ẽ, ut cerebrum palpita
re ꝑpendatur qui ſane ſerius duratur. Quin
Zoroaſt. imo Zoroaſtri ita palpitaſſe ut impoſitam
manum ualentiſſime repellere futuræ ſciẽ-
tiæ præſagio, conſtat. Pueris primores ſep-
timo menſe dentes gignuntur, priuſque ĩis
ſuperiores, illis inferiores, at omnibus fere
prius parte ſupera, haud dubium eſt. Ex q-
bus q primus ceciderit, ut terrã nõ attingat
in

in armillam incluſus, in brachioq; aſſidue habitus, muliebrium locorum dolores efficaciſſime prohibet. Septimo eoſdē anno decidere, ac alios ſuffici dilucet, quoſdā & cū dentibus, (tametſi rarenter) naſci, ſicut Marcum Curtium (qui ob id dentatus cognominatus eſt,) & Cn. Papirium Carbonem pręclaros uiros, inclaret. Id quidem in uiris mali fuiſſe auſpicij antiquitas negauit. At in mulieribus ea res infauſti ominis atq; inauſpicati exempli regum temporibus extitit, quando Valeriam ita natam ciuitati Seſſapiæ, ea tempeſtate florentiſſimę in quā deportata fuit, aruſpicū reſponſo uaticinante, ueridico exitio fuiſſe digniſſimi auctores ſcriptauerint. Aliqui etiamnum dentium uice oſſe continuo ſuperna oris parte gignuntur, ſicuti Pruſiæ Regis Bithyniorum filium fuiſſe tradunt. Sed ex dentibus quaterni primi quia ſecāt temnici a gręcis nominantur, ij exinde quattuor caninis dentibus ex omni parte cingūtur. Vltra quos utrinq; fere maxillares ſeu molares quaterni ſunt præterq̄ in ijs, in quibus tres ultimi qui ſero gigni ſolent nō increuerunt, horū utrinq; bini caninis ꝓximiores columellares uocitant. Quare uiceni oēs erūt. Ex quibus primores ſingulis radicibus maxillares

utiq;

utiq; geminis, quidam etiamnum ternis quaternis ue nitūtur. Atq; ex radice eadem in pueris nouus,(altero deciſo) dens ſubit, qui multo ſępius priorem expellit. Interdū uero aut ſupra aut infra eum ſeſe oſtendit. Sed non deſunt, quibus tricenos binos uiris dentes attribuere, fœminis numerū minorem,(excepta turdulorum gente,)placu erit. Quibus non plures fuere, longiore uita promitti ſpatia putant. Quibus autem in hoc primo dentionis rudimento, impacientiſſimis difficulter naſcuntur, ijs æqui dentes, qui primi cadunt, alligati facilem(efficacius ſi terram nō attigere) dentionē præſtant. Lacte caprino, aut leporino cerebello adipeq; gallinaceo, gingiuæ perfricentur, cerebrum pecudis in uino potui detur.

Dentium delphini cinis ex melle gingiuis illinitur. Eius quoq; dente gingiuæ tangūtur. Caniculæ dentes eundem habent effectum, infantibus tamē nihil butyro utilius per ſe & cum melle, priuatim & in dentione, & ad gingiuas, & ad oris hulcera.

Dens quoque lupi adalligatus infantium pauores, (quos etiam lapis ſtellatus arceat) dentientiq; morbos prohibet, quod & lupina pellis præſtat. Cinis caninorum dentium cum melle pueros tarde dentientes

adiuuat

adiuuat. In coclearum corniculis arenaceę duritie inueniuntur, eæ dentionem adalligatæ facilem reddunt. Cerebrũ uiperę pelliculæ illigatum. Ad idem et ſerpentiũ grãdiſſimi dentes ualẽt. Bouis capiti lapillum ineſſe produnt, quem ab eo expui ſi necem timeat, inopinatis tamen, capite pręciſo exemptum adalligatũq; dentioni mire ꝓdeſſe, eiuſdem cerebrum ad eundẽ uſum alligari iubent. Limaciſq; lapillum oſſiculum ue in dorſo offenſum. Dehiſcentibus gingiuis, caput & collum oleo ex aqua calida abluto fricentur. Oleũ inſuper in aures guttatim recte inſtillatur. Subinde ireos radix cõmaſticata dolores ac hulcera inhibet Os melle & ſale collutum eoſdem mire arcet. Deniq; liquiriritæ ſuccus in ore contineatur. Plurimis hoc tempore pueruli morbis obnoxij ſunt, qui quom uexantur nõ uno genere ſęuiũt, ſed & febri, conuulſione & alui fluore, & id genus reliquis morbis, quos Hippocrates internoſcens inquit.

Per ætates hæc accidunt paruis & recẽs natis puerulis, hulcera oris, uomit9, inſomnia, pauores, inflammationes umbilici, humores aurium. Quos impauidos proculdubio aſinina pellis iniecta facit. Paulo ætate progredientibus quo n dentire incipiunt Hipp. li. 3 Apho. 31

incipiunt gingiuarum prurigines, febres, conuulſiones, alui fluores longi, maxime quom caninos ędunt & ijs potiſſimum pueris qui corpulentiſſimi ſunt, et aluos habẽt aſtrictas, ij leporis coagulo illito ubere mire ſiſtuntur, caprinum quoq; fimum inquietos infantes pano adalligatum maximeq; puellas cohibet. Adulcioribus iam tonſillę, uertebræ in occipitio, ſiue luxatio in partẽ interiorem, anhelationes, calculi, lũbrici teretes, aſcaridæ, uerucæ, ſatiriæ, ſtrumę, & reliqui abſceſſus, ſed præcipue quæ enumeraui. Plurimi uero affectus puerilis ætatis. iudicantur, aut intra quadrageſimum diem, aut intra ſeptimum menſem, aut intra ſeptimum annum, aut quom ad pubertatẽ itur Qui autem pdurarint, nec ſolui potuerint pubeſcenti, aut fœminæ quom erumpunt menſtrua, ij conſeneſcere aſſolent. Quibus ſingulis affectibus proprijs medicaminibus paſſim ab auctoribus deſcriptis proculdubio medemur. Sed & nobis quoq; de omnibus ijs ac cæteris toto uitę lapſu ab unguiculis cunabuliſq; miſerrimo animaliũ homini euenientibus ſeorſum ſuſiore uberioreq; tractatu poſt hæc ſumma cura ediſſerẽdũ eſt. Quanq̃ medicinę tot, tot cõtra mala generis humani excogitatę, ſubinde quoq;

nouitatibus

nouitatibus uictę ſuccumbunt. Summę ho-
minum infœlicitatis indicium. Vni Hercu-
le animantium ꝑtinus ab initio luctus da-
tus eſt. Vni lacrymæ, uagitus. Vni ſponte
ac ſine doctrina non aliud q̃ flere didiciſſe.
Vni flenti mox nato, cæteris imperaturo,
manibus pedibuſq; deuinctis iacere. Vni
alienis opibus uelari. Vni innumeros &
nouos quotidie, omni æuo priore icogni
tos cæcos ſentire morbos. Vni tot pericu-
lorum generibus quati, tot metibꝰ torque
ri, tot curis exterminari. Vni toties, (ut nul
li frequentius ſit uotum,) mortem mœſte
ĩuocare. Vni fragiliſſima uita. Vni noctur-
næ quietis æſtimatione, dimidio, (quippe
quom æqua, morti ſimilis pars exigat, aut
pœnæ niſi quies contigerit) uitæ ſuæ ſpatio
uiuere. Quamuis ex omnibus bonis quę
homini tribuit nihil eidem melius uitę bre
uitate ac tẽpeſtiua morte (in qua certe id op
timũ qđ illa ſibi quiſq; cõſciſcere quiuerit,
natura pręſtiterit. Quapropter hoc primũ
quiſq; in ſui remedijs animi celebret quan
doquidem naturæ munus (boni quantulũ
dari uideatur illi) in certum ac fragile nimi
rum ſit, malignum etiamnnm et breue, cui
largiſſime obtigit. Sed quid qđ bona ma-
lis (etiã pari numero) paria haud quaq̃ ſunt
Nec

Nec immenſa leticia ullo minimo mœrore penſanda eſt. Quamobrem ſi uerum facere iudicium, ac omni fortunę ambitione repudiata, ſincere, recte, iuſteq; decernere, uelim9 Mortalium nemo fœlix eſt. Quibus iure eorum decreta comprobentur, qui nō naſci aut q̃ ociſſime aboleri, optimum cenſuere. Heu uana & imprudens mortalium diligētia. Heu dementia. Heu inquā ſumma mortalium dementia, exiſtimantium, ad ſuperbiam luxuriam, ambitionē auaritiam, immenſam uiuendi cupidinem, gulam, ſuperſtitionem, ſepulturæ curam, rerum libidinē rabiem, ſęuitudinem ac deniq; ad hominū mala ſeſe genitos eſſe. O ſolidam infœlicitatem o uanam mortalitatem, & ad ſemetipſam ſeducendam, (quippe quom mortalium nemo omnibus horis ſapiat,) procacem atq; nimium pronā o utinā falſa, futilia, atq; irrita hæc & non a uate dicta ſecula noſtra iudicēt.

PROLIS CAVSÆ. TVM cum parentibus, tum cum alijs, ſimilitudinis. Numeroſitas uno enixu partuũ, atq; eiuſdem cauſæ, ac præterea ſupuacanearum deficiẽtiumq; partium. Demũ partus prodigioſi nonnulli.

SED QVAM ob cauſam mares & fœminæ, ædantur & alij parentibus mares maribus, fœminis fœminæ, alij e diuerſo, matri mares, fœminæ patri. Deniq; maioribus ſuis alij. Alij ſuorum nemini, idq; tum corpore toto, tum partibus ſingulis, ſimiles gignantur, diligentiores diligẽtiſſime exquiſiuere. Quorum omnium cauſas, nõ minore nos diligentia explicare conabimur. Quoniam uero neq; omnibus id genus accidentibus puerperij formæ obnoxia natura repugnat, neq; omnibus acquieſcit ut facile ſecerni queat, q̃ ex ijs ab ſe abdicet ac uelut

profana ob ipſo ſacræ conceptionis ueſti-
bulo eliminet, quæ ue etiamnum ſępe ac li
benter admittat, diuiſionum gradibus cō-
templandum perpendendumq; erit. Inde
orſi. Quod maris genitura uim (quę in eo
ſunt) membra quoad ſubſtantiam procreā
di primum obtinet. Deinceps uero accid
entibus eiſdem affecta. Subinde quia mas
maiorum ſuorum ſugillationē ſeruauerat
ſeminale recrementum, qualia illis fuere
membra generare quit. Demū quia ab ho-
mine deciſum, hominis fabricationis com
pos euadet. Pari uſu & de fœmellæ prolifi-
co ſemine differēdū. Horū Hercule, primū
a ſemine qua maris eſt. Secundum ab eod
em qua huiuſcemodi membrorum lineati
onum effigiem ac accidentia talia præ ſe fe
rentis. Tertium ut proſapiæ huius. Quar-
tum ut talis ſpeciei, quia humanæ, proficiſ
citur. Nec tamen talia pro harum (quas ge
nituræ motus appellare liceat) uirtutum
duntaxat arbitrio, at ſecundū horum mo-
tum leges, ſubiectę materiæ affectionibus
reſpondentibus, gigni arbitrandū. Quo
ſit ut ſi maris genitura, fœminę genituram
uiribus ſuperauerit, materia non reluctāte
marem patri ex toto ſimilem gigni indubi
tatum ſit. Hinc pleriq; eorum quæ ī par

parte ſunt ſignorũm, ut neuorum, uerucarum, cicatricumq; & id genus reliquorum in eadem prope dixerim parte geruli ędun tur. Quin etiam ex mancis truncis ue manci ac trunci, ut uerbi cauſa ex claudis claudi cæci ex cæcis, eadem ratione prodeunt. Cõtra ſi fœminæ prolificum ſemen, annuente moremq; gerente materia maris geniturã ſubegerit, fœmella matri perſimilis in lucẽ ueniet. Quod ſi maris ſemen ſuperetur, (haud ſane plurimum,) & parte altera materię diſpoſitio ad maris membrorum ſubſtantificam formam pariter atq; accidentalem ſuſcipiendam procliuis magis impendioq; obſequibilis ſit, puerpium patris & ſexum & effigiem præ ſe ferens gigni operæpretium eſt, quandoquidem duo illa & ſi imbecilla longe plus q̃ ſola matris genitura, ad hoc cooperentur. Sin fœmineo ſemini id acciderit, contrarium contigit. Si uero maris genituræ motus qua maris eſt ſuccubuerit, qua uero mas talia accidentia optinet ſuperauerit, fœmella patris effigiẽ repræſentans generabitur. Quod ſi neque adhuc qua taliter affecti, ſed qua proſapiæ huiuſce, quæ auo ſimilis ſit reddet. Deniq; ſi etiamnũ non ut proſapiæ huius ſed qua hominis, nec fœminæ ſeminale recremen

recrementum duabus, (primam excipio,) reliquis uiribus uicerit, nec patri neq; matri, neq; maiorum ſuorum alicui, at homini duntaxat nata aſſimulabitur. Fieri etiã quit ut ſeminis motus quatenus maris, ac huiuſce proſapiæ eſt dominetur, at quatenus hominis horum accidentium, huius figuræ imaginiſq; neutiq̃ ſuperet. Quocirca (modo ne fœminæ in ĳs motus uicerit) creati maris ſimilitudo in auos degenerabit. Iam enim tale quidam uel tertia prole poſt rediuiuens regeneratum eſt. ut quom quidam ſuo in brachio notã haberet, non hãc filius ſed nepos, (ea præciſe corporis parte) nigriciem quãdam habens prodĳt. Quod ſi neq; in auos degeneret, in hominem ſaltem, (ſiquidem qua hominis motus ſeminis nec alioquin ſuperarit,) pari modo uel fœminis euenit, eiſdem prorſus combinationibus obſeruatis. Aut enim ſeminalis recremẽti, quatenus fœminæ eſt, poteſtas ſub dominatur, in cęteris uero dominatur, quapropter mas matri ſimilis generatum iturus eſt. Aut neq; qua talibus affectæ, ſed quatenus huiuſce progeniei. Vnde auorum matris ſimilitudinem adeptus mox orieť. Indicio eſt. Niceus nobilis poeta, q̃ adulterio æthiopis nata matre nil a cæteris

Niceus

colore

colore diſſidente, æthiopem auum regene rauit. Aut non niſi qua hominis geniture motus ſuperat, nec uiri parte altera genitu ræ uis, in ſui auorum ue ſuorum, effigiẽ de-cumbit, & ob eam rem mas, hominis ſpeci em nactus, ꝑdibit. Hinc itaqꝫ mulieres quaſ dã ſibi ſimiles partus perpetuo parere, quaſ dam uiro, quaſdam aut ſuis aut uiri auis, quaſdam eorum nulli, quaſdam fœminã patri, marẽ ſibi, accipias licebit. Quin imo præter hæc, ſimilitudinum quoqꝫ reputati onem in mentem eſſe, (utpote in qua mul-ta fortuita pollere credantur,) memoria re rum, quæ uiſæ auditæ ue fuere, imaginibus ſub conceptu hauſtis, compertum experi-mento habemus. Vnde utriuſlibet maris ſcilicet ac fœmellę, ſubito animo rrãſuolãs uagaqꝫ excogitatio, ſimilitudines effingere aut miſcere (nec ab re) exiſtimandum. Ac propterea plures humano generi q̃ cęteris omnibus animalibus ſimilitudinum diffe-rentias accidere par eſt. Quandoquidem cogitationum uelocitas, animi celeritas nec non ingenij uarietas, multiformes multiſqꝫ modis notas nimirum imprimere confite-ri neceſſum ſit. Quod non minus quotti-diano uſu id obſeruantibus, ac præterita ſæ-cula intuẽtibus ĩclaruit. Artemonis Plebei

 argumento

argumento,uſq; adeo Regi Antiocho iam necato ſimilis, ut Laodicæ Regia coniunx per eum commendationis,ac regni ſucceſſionis munus eleganter peregerit. Non deſunt etiamnum. Vibius e plebe et Publicius ſeruitute liberatus qui Ponpeio, (probum illud os,illumq; eximiæ frontis honorem,elegantiam preferentes)indiſcreta propemodum ſpecie perſimiles extitere Qualis quoq; cauſa,prius eius parenti Menogenis coqui ſui,tum in reliquis,tum etiam in oculorum uicio eidem ſimilimo cognomē indidit. Quę & Scipioni Serapionis, a Serapiōe uictimarij negociatoris ſeruo,nomen impoſuit. Rurſum Surę proconſulis,non modo integerrimam indolem, uerum & loquendi rictum,linguę contractionem,ſermoniſq; tumultum ac feſtinationē incredibile dictu in Sicilia Piſcator quidā retulit. Ceterum ijs quoq; omnibus cauſis,& in geminis parentum ſimilitudines eſſinguntur. Ex geminis namq; alterum patri,alterum matri,et hos quidem ambos patri,hos uero matri, hos eorum nemini, ſimiles fore conſpicuum eſt Plurimis nāq; locis & maxima ex parte. Mulieres ſingulos ſingulæ,duos ue pariunt. At ſolis nonnullis ut in Ægipto, ubi fœtifer Nillus

Nilus potus idipſum ſuaptæ natura im-
partit,& geminos & tergeminos. & bis bi-
nos naſci & plerunque plures certum eſt. Vt
etiam fauſta e plebe mares duos, fœminas
totidem enixa eſt. Sed et quinque iamque hoc
pluribus eueniſſe, exploratum eſt. quando
quidem mulier quędam uiginti puerperia
partubus quattuor, (quinos partubus ſin-
gulis enixa,) ædiderit. Atque eorum maior
pars enutriri & adoleſcere quiuit. Aliā inſu
per duodecim partubus ſexaginta infantes
peperiſſe inuentum eſt. Diuo Auguſto im-
perante. eius quædam ancilla in agro lau-
rēte quinque pueros, (qui pauculos uixerint
dies) in lucem emiſit. Et in Peloponeſo bi-
nos quater alteram enixam. maiorem par
tem ex omni eius uixiſſe enixu, proditum
eſt. Pari uſu & in Ægipto ſeptenos uno u-
tero ſimul genitos eſſe. Equidem cuncta
hæc ubertate atque affluentia ſeminalium ex
crementorum accidere neminem latet.
Quo modo enim hominis cuiuſque perfici-
endi, tum ad maius, tum etiam ad minus
certa magnitudo extet, quos quidem termi
nos. (ut uel maior uel minor euadat,) neu-
tiq̄ ſupergredi poſſit. Sic & ſeminalis geni-
turæ haud indefinita eſt materia. ex qua cō
ſiſtat q̄ppe q̄ nō ex quātalibet gigni queat.

Qui igitur homines plus excremēti, quam ſatis ſit ad unius homunculi fabricam ſecre uerint, ijs ut ex eo toto unus duntaxat formetur homo fieri nequit. Sed tot numero quot in illis genituris debitę magnitudinis perſcribi poſſunt generari operæpretium eſt, quandoquidem nec maris nec fœminę genitura, plus quicq̃ minus ue, q̃ a natura ſancitum ſit conſtituere ualeat Et ob eã rem ſi a iquando tantum materiei mas & fœmina emiſerint, quantum pro duobus ſuppetat, uincente quidem profſus ui patris. Geminos patri perſimiles procreatum iri conſtat. Contra uincēte matris motu. Sin partim maris poteſtas ſuperet, partim ſuperetur, alterum patri, matri alterum ſimilē gigni nemo quiſq̃ inficiatur. At ijs unum id adijciendum duxi. Quod geminis æditis rarenter aut puerperæ aut puerperio præterq̃ al cri uitam eſſe diligentiores prodidere, ſin utriuſq; ſexus gemini enixi ſint rariorem utriuſq; ſalutem. Inter paucos etiam ſi alter mas, alter fœmina fuerit, ambos ſeruari uiſũ eſt. Pari omnino modo, ſi uberē et pro trib⁹ quattuor ue ac ſic deinceps materiam parentes ſuggeſſerint, iudicandum.

Similis ferme, immo eadem ſuperuacanearum agnaſcentiumque partium, quæ

&

& geminorum generationis, cauſa cenſenda eſt. Nam ſi materiæ pluſq̃ pro ipſius natura partis, utpote quom ſingulæ ſibi proportionatam materiæ partem uẽdicent quando non ex partibus ſingulis, ſingulæ condantur partes, acceſſerit. Sic proculdubio eueniet, ut uel pars iuſto maior euadat uerbi gratia digitus, aut manus aut uiſcus aliquod, aut aliud ex cæteris menbris, aut ꝑfecto conceptu fiſſo, partes eiuſmodi plures exurgent. Quod ſi iterum pluſq̃ pro partium plurium natura materiæ ſubminiſtretur, plures geminari partes opus eſt. Hinc nonnullos geminato capite, cruribusq; geminatis, corpore fere toto geminato, pleroſq; in lucem prodiiſſe haud fabuloſum ē Siquidem ſemel duos, tergoribus iunctos, (imo potius tergore uno, pro duobus perfungentes) fuiſſe traditum ſit. Qui etiamnũ uiginti annorũ tractu, moribus plurimũ differentes, uixerint. Quorum alter, quom mortem obiierit, alter tandiu ſuperſtes fuit Donec iam emortui germani corruptiõe putrilagine ue ac graueolentia deceſſerit Quomodo & Ægiptiis portentum, binis in aduerſa capitis parte ocellis hominem iiſq; non cernentem enutrire placuit.

Quibus ſimili modo gemina habere geni

genitalia datum eſt, ijs redundans pro hu-
iuſce partis natura materia ſubminiſtrata
eſt. Quod ſi paterni ſeminis motus partiũ
ſuperarit, partim ſubdominet, hermaphro
ditos olim Androgynos uocitatos, ſexus
utriuſq;, inter ſeſe uicibus coeuntes, mãma
dextra uirili, muliebri læua, generari nemi-
nem præterit, modo ne rationis prorſ9 ex-
pers fuerit. Sin alterutrius uis dominetur
aut procerum genitale unum, aut gemina,
(& hoc quidem agnatum irritum ſubinde
per alimentum deliteſcens, Illud uero ratũ)
reddũtur. De ijs enim perinde ac de toto
ſentiendum eſt. Nihil enim intereſt de to-
to an de partibus & de extimis, an de inti-
mis, diſſeramus, quibus mutationes atq; de
trimenta accidere haud unq̃ ullus dubita-
uerit hiſceritq;, quando & in ijs, in cæteris
quoq; animalibus hæc nimirum explora-
ta ſint. At quoniam ſeminalium excremẽ
toꝝ nõnunq̃ non mõ pro unius uel alteri-
us partis natura. Sed aut minus, aut nihil
prorſus ſuppeditatumſuggeſtumq; ſit, ob
id ſicuti excedẽte materia partium exceſſus
ita deficiẽte defectus ſit, hinc ex integris trũ
ci gigni cõtingit, quomodo materia pro
unius partis natura, quæ tamẽ in parte mi-
nime exiſtat, ſubminiſtrata ex trũcis integri
procreantur

procreantur. Quam igitur ob cauſam, a-
lij pluribus q̄ iuſtum ſit digitis, alij paucio-
ribus. eodemq; modo in cæteris partibus,
quæ aut excedant, aut deficiant. Quare e-
tiamnum duplici genitali nonnulli altero
maris, altero fœminæ gignantur, qui mon
ſtruoſi partus nuncupētur, iam affatim di-
ctum eſſe putamus Sed de quibuſdam pro
digioſis enixibus (qui non minus eueniãt)
quicq̄ adijciendum cenſuimus. In quibus
pleraq; ſane q̄ multis incredibilia uiſum iri
haud ambigimus. At rerum naturæ uim
atq; maieſtatē in omnibus momentis (quo
piam partes eius ac non uniuerſam animo
complectente,) aperta fide carere certo certi
us eſt, hinc complura neutiq̄ fieri poſſe pri
uſq̄ facta ſint adiudicantur, Quæ tam et ſi
fide careant admirationem tamen implent
coguntq; cõfiteri multum eſſe, quod uero
ſuperſit, nihil non naturæ ui effici poſſe exi
ſtimantibus. Adeoq; ad hæc attonita anti
quitas extitit ut dictu quoque pene incre-
dibilia affirmaret. Quaſdam enim regio-
nibus nonnullis meridionalibus, animal
uiuens. (quod feram cognominant,) fre-
quentiſſimum in Hiſpania uitiū genuiſſe
mulieres compertum habetur. Quod ſi dū
æditur, terram parietes ue caſu aliquo in-
auſpicatum

inauſpicatum animal id tetigerit, puerperę mortem ueridico auſpicio auſpicari extra omnem fortunæ aleam autumant. Quocirca priuſq̃ enitatur, loci illius in quo prægnans parturire debet, parietes ornamẽtis protegunt, tapeta & id genus reliqua pedibus ſuſternunt. Demum Alcippem (dictu mirabile,) elephantum peperiſſe, antiquitas prodidit. Deniq; mulierem & ſerpentem etiamnum ædere poſſe. Ancillæ cuiuſdam quæ inter initia Marſici belli ſerpentem pepererit, ĩdubitatum exemplum eſt, qualem in Vmbria extitiſſe Lucanus elegãter præcinit. Matremq; ſuus conterruit infans.

Lucanus.

Hippocẽtaurum quoq; in Theſſalia e muliere natum, nataliq; die ĩteremptum, complures nouiſſe Claudius Cęſar exarare nõ dubitauit, cui rei argumento eſt Plinius ſecundus, uir alioquin ſummæ fidei ſũmæq; auctoritatis, qui ſe eiuſdem Claudij principatu ex ægipto illi in melle Hippocẽtaurũ allatum uidiſſe teſtatur. Iis itaq; compleſſe iam iam miracula ſui natura poterat. Sed quanto plura reſtant, tanto quoq; mirabiliora cognitu. Non enim ab ijs longe abeſt, quibuſdam Indorum feras uiris ineuntib9 mixtos ac ſemiferos prodire partus. Sicuti alios caninis capitibus homines fera-

rum

ferarum pellibus uelatos unguibus arma-
tos, & uenatu aucupioq; uesci. & pro uoce
latratum ædere. Alios ſine uoce, ſtridoris
horrendi, hirtis corporibus, oculis glaucis,
dentibus caninis naſci. Alios cauda uillo-
ſa, uelocitatis eximiæ. Alios. (quos Syri
ctas uocitant) narium loco foramina tantũ
præferentes, anguium modo loripides eſſe.
Sine ore alios corpore uniuerſo hirtos,
frõdium lanugine amiciri, halitu duntaxat
odoriſq; ſpiramento naribus tracto, nullo
cibo, nullo ue alio potu, uitam degere atq;
grauiore paulo odore, haud difficulter q̃
mox exanimari. Oritas etiãnũ aliũ nullũ q̃
piſcium (quos unguibus diſſectos ſole tor
reant, atq; ita panem ex ijs moliantur,) ali-
tum abligurire. Sauromatas perpetua na
turæ lege. Tertio die alimoniam noſcere.
At cui plane non miraculo erit, quom pri
mum in notitiam uenerit, quoſdam quos
Arimaſpos nominitãt, unico in fronte me
dia oculo inſignes eſſe, aut quorundam o-
culos humeris, (quippe quibus ceruix mi-
nime ſit,) inſidere. Nec ꝑfecto minus mirũ
eſt alios in montis Imai conualle ſilueſtres,
pone crura plantis auerſis, q̃ perniciſſimos
homines, cũ feris paſſim uagantes, nec alio
cœlo ſpirantes, uiuere. Quoſdamq; auerſis
plantis

plantis octonos in ſingulis pedib9 digitos obtinere. Nemo id paruum ac modicum obiter exiſtimauerit, ſingulis cruribus alios. Troglodytis qui & ipſi equis pernitiores ſunt citimos, eximie ad ſaltum pernicitatis, in maiore æſtu reſupinos iacere, ac ſeſe pedum, unde ſciopodæ hoc eſt umbripedes appellentur, umbra protegere. Alios auribus ampliſſimis uberrime ſe totos contegi. Porro quis non uiſos ophiogenes ſerpentū ictus leuare, manuꝗ corpori impoſita uenena exerere. Aut aliјs q̄buſdam exitiale ſerpentib9, illius odore eas penitus ſopientibus, ingenitum uirus, unq̄ crederet Idipſum incredibile fortaſſe, & in Italia Marſis quoꝗ naturalem eā uim in eſſe deprehenderit. Quomodo & in Africa effaſcinandium, quorum laudatione probata confeſtim intereant, infantes emoriantur, arbores areſcant, familias quáſdam extare inconfeſſo eſt. Et in Triballis Illyrijſꝗ alios geminas in ſingulis oculis pupillas gerētes, uiſu quos diutius, iratis præcipue oculis, intuerentur, interimentes. Et in Scythia eiuſdem generis fœminas Bithias uocitatas, & in ponto Thibiorum genus ſolo halitu peſtilēs funebreꝗ. Alioſꝗ eiuſdē naturę cōplures, in altero binā pupillā oculos in

in altero equi effigiem natura nactos fuiſſe eruditione ſpectati ꝓdidere. atq; haud abſimiles in Æthiopia, alios ſudore tabē contactis corporibus continuo afferre. Hæc innumeraq; talia ex hominū genere ludibria miracula nobis perq̄ ingenioſa natura molita eſt. Cæterum ſingula quæ in dies aut prope horas factitat, (quando præſertim nulli loqui, q̄ in magno fertilitatis gaudio tam uarie ludēti rerum naturę pingere, facili⁹ eſſe queat) ecquis enumerare potis euadet?. Et ne tot hominum ritus, tot gentium ſermones, tantam loquēdi uarietatem (uti externus etiamnum alieno hominis pene uice haud ſit, tot indiſcretas effigies, cōmemorem. Illud tamen quo magis miremur in hoc ipſo conſumati operis faſtigio, non omittendū duco. Quod ſcytharum gētes & quidem plures, humanis ueſcentes corporibus, ideoq; antropophagos nuncupatos (dictu ſane paruum, at eſtimatione immenſum) & in medio terrarū orbe Ciclopas & Leſtrigonas hui⁹ monſtri gētes extitiſſe, hominēq; trāſalpes earū gētium more (qđ paulo a mādendo abſcedere uł maxime conſtat) imolari ſolitū. Antiqtas nobis credēdū reliqrit Et hirpias q̊q; iāpridē haud ꝓcul urbe Roma ſup ambuſtā lignoꝝ ſtruē ābulātes nō ꝑuri. Nec ſec⁹ in admiratione

âgit qđ Pyrrhi regis dextri pedis pollicē lo
culo in tēplū conditū, cū reliquo corpe cre
mari nequiſſe. cuius etiā tactu lyenoſis pla-
ne mederet, adeo naturæ quorundā corpi
partes ad aliqua mirabiles naſci placuit, au
ctores illuſtres retulere. Mille deniq; pdigio
rū (qbus quū uniuerſa tellus tū uel maxime
India Æthiopumq; tractus ſcatēt,) taliū eſt
inter quę quom laſciuientē naturā, gentes
quoq; ad eius detegendā potētiam poſuiſ-
ſe, in priſcę auctoritatis fide crebro fuerit, ſe
quens tamen ætas, (quippe quod mentes
ſummopere pculerit, quādoquidē ījs q ple
raq; ab antiquis pdita, aut exquirēdi cura
ſegniore, aut deſidia rerum internitiōe memo
rię indicta nouerint haud facile obuia ſint)
ījs elaborata maxime ex parte exauctorāda
repudiāda ac deniq; ſublinēda eſſe cenſuit.
Horū nimirum copiā proferre nūc poſſem ni
ſingula pſequi & longū multiſq; fortaſſe te-
dio eſſet, & neceſſariæ terminationis tēpus
nos admoneret. Igit paucula hęc, quę de ījs
nobis ex uetuſtioribus, qbus nihil intenta-
tū, nihil qđ nō cognitu obuium poſteris eſ
ſe uellent oculatū, edocta deprehenſaq;
ſunt inuictiſſima. Duciſſa perlege
re ne pigeat.

Argentinę per Henricum Sybold.

ARISTOTELES DE INDICIIS QVIBVS maris a fœminæ generatione generatio diſcernatur.

INdicia uero faciunt res, quæ accidunt. nouella enim, & ſeneſcens ætas magis. q̃ florẽs fœminas generat, in altera enim calor non dum perfectus eſt. in altera deficit. humidiora etiam. effœminacioraq; corpora fœminam potius gignunt. & ſemina humida magis, q̃ ſpiſſa hoc idem faciunt, hæc enim omnia eueniunt caloris inopia naturalis. Flatibus item aquilonijs magis q̃ auſtrinis mares gignũtur, fit etiam ut excrementis eiuſmodi corpora abũdent, plus autem excrementi concoctu difficilius eſt, quamobrẽ maribus ſemen mulieribus mẽſtrua decedunt humidiora. Tum etiam ut menſtrua ſecundum naturam mẽſibus decreſcentibus potius fiant, eadem de cauſa accidit, tempus enim hoc menſis frigidius eſt & humidius, propter lunæ decrementũ defectionemq;. Sol enim per totum annũ hyemem, atq; æſtatem facit. At luna per mẽſem id agit, qđ ita fit, non acceſſu, diſceſſuq;

H lunæ

lunæ,ſed alterum increſcente luce, alterum decreſcente. Necnon paſtores aiunt intereſſe, ad maris ac fœminæ pecoris fœturam, non ſolum ſi ita accidit, ut initis aquilonijs auſtrinis ue flatibus fiat, ſed etiam ſi cum pecus coit, ſpectat ad aquilonē aut auſtrū. Ita minimo interdum momento cauſa datur caliditatis, aut frigiditatis, hæc uero cauſam complent generationis. Diſſident omnino inter ſe mas & fœmina, ob eas quas diximus cauſas ad maris, aut fœminę generationem, ſed moderatione, quę intercedat opus eſt, nam omnia quæ uel natura, uel arte efficiuntur ratione aliqua ſunt, calor autem ſi ualde ſuperat, exiccat humorem, ſi multo deficit, non cōcernit, ſed medij rationem ad rem condendam ſeruari requiritur. Alioquin ut in ijs, que igne coquunt plus ignis deurit, minus non coquit ac euenit utrinq;, ne quod agitur, perficiatur, ſic in coitu maris & fœminæ moderatione opus eſt, hinc multis tum maribus, tum fœminis euenit, ut coniuncti inter ſe nequeāt generare, diſiuncti queant, ei aut minoribus natu, aut maioribus hæ contrarietates exiſtant æque in generatione, ſterilitateq;, & maris fœminęq; porcreatiōe. Quin et inter terras & aquas intereſt eiſdem de cauſis,

qualitatem

qualitatem enim quandam potiſſimum re cipit, & alimentum, & diſpoſitio corporis ex temperamento aeris continentis & cibi ingredie͂tis, ſed precipue ex alimonia aquę huius enim uſus plurimus eſt, atq; in omnibus aqua alimento eſt etiam ſiccis. Qua͂obrem aquæ crudæ & frigidæ, aut ſterilitatem, aut partum fœmineum faciunt.

¶Cauſę ob quas nati, uel parentibus, uel alijs ſint, aut ſimiles, aut diſſimiles

¶Eęde͂ cauſæ ſunt, & ut alijs pare͂tibus ſimiles generent, alij diſſiſes et alij p͞ri, alij m͞ri, tu͂ corpore toto tu͂uero partibus ſingulis & parentibus magis, q͂ maioribus ſuis. & ijs potius q͂ quibuſlibet ac mares potius patri, fœminæ matri, alij nulli conſanguineo ſimiles, ſed tamen homini ſimiles, alij ne homini quidem, ſed iam mo͂ſtro. Qui͂ enim ſuis parentibus ſimilis non eſt, monſtrum quodammodo eſt, diſceſſit enim ĩ eo quodammodo natura ex proprio genere, cœpitq; degenerare, ſed initium primum degenera͂di eſt fœminam generari non marem. uer℞ hoc neceſſarium eſt naturæ. Genus enim ſeruari oportet eorum, quæ fœmina et mare diſtinguntur. Sed cum fieri poſſit, ne ali-

aliquando ſemē ſuperet maris,aut ob ętatē iuuenilem,ſenilem ue,aut ob aliā eiuſmodi cauſam , fœminam ob eam rem gigni neceſſe eſt.at monſtrum gigni non neceſſe eſt ſcilicet ad cauſam cuius gratia.et finē,quāq̄ per accidens neceſſe eſt,nam principiū hinc ſumatur oportet, quoties enim excrementum ſeminale bene concoctum in menſtru is eſt,motus maris agit pro ſua forma,nihil enim refert genitura dicatur, an motus, id quod partem corporis unanquamq; augeat,nec intereſt augentem motum, an principio inſtituentem placeat appellare,eadem nanq; ratio motus eſt. itaq; ſi ſuperat, facit marem non fœminam,et ſimilem ei qui generat,non matri,ſed ſi non ſuperat pro ea, qua non ſuperarit facultate,defectum faciet.facultatem autem hoc mō intelligi uolo quod generat non ſolum mas eſt.ſed etiam talis mas,ut Coriſc9,aut Socrates,nec modo Coriſcus eſt,uerum etiam homo , atq; ad hunc modum alia propius, alia remotius inſunt in eo, quod generat , uidelicet, qua genitale eſt,non per accidens. Verbi gratia,ſi Grammaticus aut uicinus cuiuſquam,qui generat,eſt, ualet autem ſuper in generando magis, quod proprium & particulare eſt,Coriſcus enim & homo,& animal

animal eſt, ſed propius a proprio diſtat ho-
mo, q̃ animal, generat autem, & quod par
ticulare eſt, & quod genus eſt, ſed magis.
quod particulare, hoc enim ſubſtantia eſt,
quod enim gignitur, & ſi quale quid eſt, ta-
men hoc quicq̃ eſt, idq; ſubſtantia eſt. quam
obrem ex facultatibus inſunt in ſeminibus
eiuſmodi omnium motus, maiorum etiã
propria in nepotum ſemine inſunt poten
tia, ſed propinquius ſemper quod particu-
lare eſt. particulare Coriſcum dico, & So-
cratem, ſed cum omne quod mutatur. nõ
in quodlibet, uerum in ſibi oppoſitum trã
ſeat. ideo et quod in generatione non ſupe
ratur, tranſeat in oppoſitum neceſſe eſt, pro
ea facultate qua non ſuperarit. quod gene-
rat. moueatq;. quod ſi qua eſt mas, non po
tuit. fœmina gignitur. ſed ſi qua eſt Coriſ-
cus, aut Socrates. non patri. ſed matri ſimi-
le gignitur, ut enim omnino patri, mater
opponitur. ſic ſingulis generantibus ſingu-
læ generantes opponuntur, ſimiliq; modo
in ſequentibus facultatibus agitur. ſemper
enim in ſequentem & proximum maiorẽ
potius tranſitur tam in patre. quam in ma
tre. Inſunt autem motus alij actu, alij poten
tia, actu inſunt motus eius, qui generat &
uniuerſalium, ut hominis ut animalis po-

potentia,inſunt motus fœminæ,& maiorꝝ tam in patre, quam in matre. mutatur,igit̃ tranſigens in oppoſita , motus autem. qui creant ſoluũtur in propinquos. Verbi gratia. motus eius, qui generat. ſi ſoluatur. primum differentia minima in motum patris tranſibit. mox in aui. atq; deinceps ad hũc modũ in cæteros ſimiles. In fœminis quoq; tranſit9 fit. motus enim concipientis in motum ſoluitur matris, ſi non in eum in auiæ eodemque modo in ſuperiores, ſed potiſſimum ita natura fert, ut qua mas, & qua pater eſt ſimul. aut ſuperet, aut ſuperetur, parꝝ enim diſcriminis eſt, itaq; ut ſimul utrumq; eueniat, nequaquam difficile eſt. Socrates enim uir talis quis eſt. Quamobrem mares magna ex parte ſimiles patri exiſtunt fœminę matri, ſimul enim in utrumq; diſceditur opponitur autem fœmina mari. mater patri, diſceſſuſq; in oppoſita fit, ſed ſi motus q a mare eſt. ſuperarit, qui uero a Socrate eſt non ſuperarit: aut hic ſuperarit. ille non ita euenit ut mares ſimiles matri, fœminę ſimiles patri generentur. Item ſi motus ſoluantur. et qua mas eſt ſeruetur. Socratis autem ſoluatur in patris mas erit auo ſimilis, aut alicui cæterorum ſuperiorum maiorum ꝓ ut ſolutio tetenderit. ſed ſi qua eſt mas ſuperetur

ſuperetur. fœmina erit ſimilis potiſſimum matri. ſi autem & hic ſoluatur motus. matri aſſimilabitur matris. aut alicui ſuperiorũ pari ratione. Idem modus partiũ quoq; eſt, ſæpe enim aliæ patri ſimiles. aliæ matri. aliæ maiorum alicui ſimiles conſtituuntur inſunt enim & partium motus. alij actu. alij potentia. ut ſępius diximus. omnino ſubijcienda ſunt tria illa, unum quod modo dixi motus ineſſe. alios potẽtia. alios actu, alterum degenerare in oppoſitum quod ſuperatur, tertium tranſire in motum proximum id quod ſoluitur, et ſi minus ſoluitur in propinquũ, ſi magis in remotiorem diſcedere. demumq; ita confundi, ut nemini ſuorum ſimiles prodeant, ſed commune tãtum relinquatur, ut homo ſit. cuius rei cauſa eſt, ꝙ commune particularia cõſequitur omnia, homo enim uniuerſale ẽ. Socrates pater, & quęcunq; eſt mater, particulare eſt cauſa ut motus ſoluantur eſt. ꝙ omne agẽs patitur etiam a patiẽte. ut quod ſecat hebetatur ab eo. quod ſecatur. quod calefacit refrigeratur a caleſcente. deniq; quodcũq; mouet excepto primo mutuo mouetur aliquo motu. Verbi gratia quod pellit, pellitur quodammõ. quod premit. reprimitur. Interdum etiam ita fit ut quod agit ma

magis patiatur q̃ agat,& refrigeretur quod calefacit,caleſcat quod frigefacit. Cum aut nihil fecerit,aut minus quam ipſum affectũ eſt,dixi de ijs cum de ratione agendi,patiẽdiq; docerem,uidelicet quibus in rebus in eſſet agere. & pati. Degenerat autem quod patitur, nec ſuperatur, aut defectu faculta tis eius quod coquit & mouet, aut copia frigiditate,quæ eius quod concoquitur & diſtinguitur. Cũ enim partim ſuperet,partim non ſuperet,facit multiforme quod cõſtituitur,ut athletarum nonnullis per uſum cibi nimium accidit. Cum enim per copiã paſtus natura nequeat ſuperare,ut propor tione augeat,formamq; ſeruet eandem. diuerſæ efficiuntur partes,& adeo interdum ut nihilo fere ſimiles primis euadant,proxi mum huic eſt morbus,quem ſatyriam appellamus,etenim in eo præ abũdantia fluctionis, aut flatus crudi in partes faciei decumbentis facies,animalis diuerſi & ſatyri apparet. Sed quam ob cauſam mares & fœminæ generentur,& alij parentibus ſimi les, fœminæ fœminis, mares maribus, alij e diuerſo,fœminæ patri,mares matri,deniq; alij maioribus ſuis ſimiles, alij ſuorum nemini ſimiles exiſtant,idq; tum corpore toto,tum partib9 ſingulis,de ijs inquam om

nibus

omnibus dictum iam eſt. Sententiæ autem aliorum etiam naturę interpretum ſunt de his rebus, ſcilicet quamobrem ſimiles parẽtibus generentur, afferũt illi duplicem modum rationis, nonnulli enim ita cenſent, ut ab utrouis plus ſeminis uenerit, ei ſimilis magis generetur, æque toti totum, & parti pars, quaſi ex unaquaq; parte ſemen decedat ſed ſi par de utroq; uenerit ſimilis neutri procreetur, quod ſi falſum eſt, nec omni ex parte decedit, conſtat nec ſimilitudinis & diſſimilitudinis cauſam id eſſe, quod referũt. Tum etiam quemadmodum ſimul, & fœmina ſit, & patri ſimilis, aut mas, & ſimilis matri, non facile explanare poſſunt. Quod enim, ut Empedocles aut Democritus cauſam de mare & fœmina reddũt, impoſſibilia modo alio dicunt, ſed qui quod plus, minus ue a mare aut fœmina ſeceſſerit alterum marem, alterum fœminam gigni cauſantur, ij nequeant explicare, quemadmodum fœmina patri ſimilis, mas ſimilis matri reddatur, ſimul enim plus de utroq; uenire impoſſibile eſt. Ad hæc cur ſimiles maioribus ſuis magna ex parte, remotiſq; generentur, cum nihil ſeminis ab illis ſeceſſerit, nihil profecto iſti quod bene tueantur habent, ſed qui reliquum ſimilitudinis mo

 dum

modum afferunt, ij tum cætera, tum uero hoc melius dicunt. Sunt enim qui ſemen genitale dicunt quamuis unum, tamen ueluti omnifariam quandam eſſe multorum ſeminum miſtionem. Itaq; ut ſiquis multa ſaporum genera in eodem humore miſcuerit, moxq; inde ſumat, poſſitq; ſumere ſẽper non tantũdem ex uno quoq; ſe modo huiuſmodi illius plus, alias etiã ex hoc ſumat, ex illo nihil ſumat, ſic in ſemine genitali eſſe, cum ex multis ac uarijs miſtum ſit, a quocunq; enim gignente acceſſerit plurimum, ei ſimilem forma generari. ſed hęc ratio, nec plana eſt, et paſſĩ fictícia eſt, uult hęc non actu, ſed potentia ineſſe, quam omnifariam ſeminis commiſtionem appellat, & quidem ita dici melius eſt. illo enim modo impoſſibile eſt, hoc poſſibile eſt. Verum q ita cauſam reddunt, nullo modo rationem afferre de omnibus facile poterunt, cur fœmina, cur mas gignatur, quamobrem ſæpenumero fœmina patri ſimilis mas, matri proueniat, atq; etiam de maiorum ſimilitudine. Ad hæc qua de cauſa interdũ homo quidem ſed nulli ſuorum ſimilis generetur, alias uſq; adeo procedendo degeneret, ut demũ ne homo quidem, ſed animal tantum aliquod exiſtat, quæ monſtra dicũtur

dicunt proximũ enim ab ijs, quę iam expli cauimus ē, ut cauſas de mõſtris reddamus. ad extremũ em̃ cũ motus ſoluant & mate- ria nõ ſuperet, remanet. qđ maxime eſt uni uerſale, ideſt animal. iã puerꝝ ortũ capite a- rietis, aut bouis referũt. ideq; in cęteris mẽ- brũ nominãt animalis diuerſi, uitulũ capite pueri, & ouem capite bouis natã aſſeuerãt. Quæ omnia accidũt quidẽ cauſis ſupradi- ctis, ſed nihil ex ijs, quę nominãt, eſt. quãuis ſimilitudo quędã generat quod euenit etiã nõ in monſtrũ ꝑuerſis, quãobrẽ ſæpenume ro per cõuitiũ nõnulli deformes aſſimulã- tur. aut caprę ignẽ efflãti, aut arieti peculco phyſiognomõ quidã omnes ad duorꝝ aut triũ animaliũ formas redigebat, & dicẽdo plerũq; ꝑſuadebat. Sed em̃ impoſſibile eſſe, ut tale monſtrũ gignat, ideſt alterꝝ in altero animal, tpa ipſa grauiditatis declarant. quę plurimũ diſcrepãt in hoĩe et cane, et in oue & boue. naſci aũt nullũ niſi ſuo tẽpore po- teſt, partim igitur hoc modo dicuntur mõ ſtra, partim, q; forma prodeant multimem bri, ſcilicet multis pedibus, aut multis capi tibus. ſed profecto rationes monſtrorum & oblæſorum animalium propinquæ. & ſimiles inter ſe quodammodo ſunt. mon- ſtrum enim oblęſio quædam eſt. Mõſtrum

¶Quamobrem animalium alia ſuperfœtant, alia non, & quæ ſuperfœtant, interdum fœtus enutriant, interdũ nõ, & alia libidinoſa in eo genere ſint. alia non.

¶Animalium uero alia nunq̃ ſuperfœtãt alia ſuperfœtant quorum quædam enutrire ſuos conceptus ſemper poſſunt. quædã interdum poſſunt. interdum nequeunt. Cauſa ne ſuperfœtent eſt, q̄ ſingula pariũt ſolipedes enĩ, & quæ ijs auctiores ſunt animantes, nunq̃ ſuperfœtant. facit enim eaꝝ magnitudo, ut excrementum omne inconceptum abſumatur, quippe cum in ijs omnibus corporis ſit magnitudo, quę autem magno corpore ſunt, eorum fœtus quoq; magni pro ſui generis magnitudine inſtituuntur, ex quo fit. ut elephantorum fœtus magnitudine uituli geſteẽ, multipera ideo ſuperfœtant, quoniam plures conceptus ſuperfœtatur quidam alter alteri ſunt. Quæ autem ex his magnitudine prædita ſunt. ut homo. ſi alter coitus proxime ab altero acceſſit enutrire, quod ſuperfœtatum eſt, poſſunt. Iam enim id eueniſſe uiſum eſt, cuius rei cauſa id. quod diximꝰ eſt. eodem enim coitu plus ſeminis mittitur: quod partitum multiplicare

multiplicare conceptum poteſt. ſi alterum poſt alterum accedit. ſed ſi iam aucto conceptu, coit⁹ adhibetur ſuperfœtari quidem poteſt ſed raro. quoniam uterus magna ex parte ad partum uſq; ſe comprimet. Si tamen aliquando accidit. ut ſuperfœtetur. iã enim id eueniſſe conſtat. perfici non poteſt. ſed cõceptus abigunt ſimiles iis quos abortus uocamus. ut em̃ in uniparo genere omne excremẽtum abſumitur in id. quod precesserit. ob corporis magnitudinem. ſic in iis fieri ſolet. ſed in illis ſtatim in his cum iã fœtus accreuerit. tunc enim ſimilem uniperis conditionem recipiunt, pari ratione ſola animalium mulier. & equa grauida coitum patiuntur. homo enim ſua natura prefœcundum animal eſt. aliquid etiam in utero tum ſpatii. tũ excrementi ſupereſt. quãq; non tantum. ut uel alterum poſſit alere. mulier itaq; ob eam cauſam coitum recipit, equa autem ſoliditate ſuæ naturæ. & ꝙ aliquid ſpatii in utero ſuperſit. ut dictum eſt, amplius quidem, quam ut ab uno occupetur. ſed arctius. q̃ ut alterum perfecte poſſit ſuperfœtari. libidino a natura eſt equa ob eundem effectum. quo ſolida omnia ueneris ſunt appetentiora. illa enim ita ſe habẽt. quia carent purgatione. quæ perinde eſt fœ

minis

fœminis.ut coitus maribus,equa enim mẽ
ſtrua minime emittit.oĩum aũt uiuiperoꝝ
fœminę ſolidę.ſũt libidinoſiores,quoniã ſi
mili mõ ſe habẽt.atq; mares q ſemẽ genita-
le collectũ nõ excernũt.fœminis em̃ purga
tio mẽſtruoꝝ ſeminis exitus eſt.cũ mẽſtrua
nõ niſi ſemẽ ſint incõcoctũ, ut ante diximꝰ
quãobrẽ mulieres. quę incõtinẽtes ad rẽ ue
nereã ſũt libidine ceſſãt,cũ ſępiꝰ generarint
Iã eñ ſeminale excremẽtũ. qđ libidinẽ accẽ
debat emiſſũ facit,ne prętere concũbẽdi a-
uiditas ſtimulet In genere auiũ fœminę mi
nus q̃ mares uenerẽ appetũt.quoniã uterũ
cõtinẽt iuxta ſeptũ, mares cõtra ſalaciores
ſũt, quoniã teſtes intꝰ habẽt retractos.Itaq;
fit.ut quę ex ijs ſua natura abũdãt ſemine.
coitũ ſẽper deſiderẽt fœminę igit̃ huiꝰ gene
ris ꝓpẽſiores ad coitũ ſũt uteri deſcẽſu.ma-
res teſtiũ retractu. Diximꝰ quã ob cauſã a-
lio nullo pacto ſupfœtãt,alia ſuperfœtãt q
dẽ.ſed cõceptus interdũ enutriũt,iterdũ nõ
et quãobrẽ alia libidinoſa,alia nõ libidino
ſa in eo genere ſũt. Sũt aũt nõnulla ſupfœtã
tia,quę lõgo etiã interpoſito tẽpore coeũdi
poſſint enutrire cõceptũ, quę ſupfœtarint,
uidelicet ea,quoꝝ genꝰ ſemine genitali ab
undat.& corpis magnitudine caret.et mul
tꝰ generat cũ enim multipeꝝ ſit,uteꝝ habet
ampliorẽ

ampliorē cū ſeie abūdet, multū purgatiōis excrementitię emittit, cū corpis magnitud. careat, maioreq; portōe purgatio ſuperet, quā cōceptus deſideret nutrimentū, poſſūt uel poſt cōſtitui aīalia, eadēq; enutriri, ac pſi-ci, uteri etiā eorū non ſe conprimūt, quoniā excrementū purgationis ſupereſt, qđ mulie ribus quoq; euenit, ſit enim nōnullis graui-dis purgatio, & interdum quæ ad finē uſq; perſeueret, ſed ijs preter naturā hoc euenit, quāobrem fœtus efficitur detrimento, at ei-uſmodi animalibus p naturā ſic agitur. Ita enim corpus eorū principio cōſtitutū ē, qua le corpus leporum eſt, hoc enim animal ſup fœtat, quippe quod nec magnū ſit, & plura generet, multifidū enim eſt, tale autē quod-uis plura generat, ſemine etiā abundat, qđ eius hirſutię ſignificatur, copia enim pili ex-uperat, nā hoc unū pilos & ſub pedibus ha-bet, & intra genas, pili autē abundantia, & hirſuties copiam indicat excremēti. Quam obrem homines piloſi libidinoſiores, & ſe minis copioſiores ſunt q̄ leues, lepus igitur ſępenumero fœtus alios imperfectos geſtat alios perfectos iam ædit.

Τ έ λ ο ς.

COUNTWAY LIBRARY OF MEDICINE

RG
91
B64

RARE BOOKS DEPARTMENT